

HISTORISKA LÄMNINGAR I

LOVISELUND OCH RYTTARTORPET

Fastigheterna Kumla-Ekeby 4:9, 5:20 m.fl., Kumla 13:26, 13:77 m.fl.,
Kumla socken, Kumla kommun, Örebro län

Arkeologisk utredning

Rapporter från Arkeologikonsult 2015:2892

FREDRIK LUNDSTRÖM & MARTA LINDEBERG

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

OMSLAGSBILD: Ett av de soldattorp som finns markerade på häradskartan från 1864–1867 (Kumla-Ekeby 5:20).

ALLMÄNT KARTMATERIAL: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003

© Arkeologikonsult 2015

HISTORISKA LÄMNINGAR I

LOVISELUND OCH RYTTARTORPET

Fastigheterna Kumla-Ekeby 4:9, 5:20 m.fl., Kumla 13:26, 13:77 m.fl.,
Kumla socken, Kumla kommun, Örebro län

FREDRIK LUNDSTRÖM & MARTA LINDEBERG

Arkeologisk utredning

Rapporter från Arkeologikonsult 2015:2892

SAMMANFATTNING

Med anledning av att Kumla kommun har upprättat en detaljplan för en utvidgning av bebyggelsen i Loviselund, Ekeby, har Arkeologikonsult genomfört en arkeologisk utredning inom det aktuella området. Utredningsområdet var länge beskogad och blev inte uppodlat förrän under 1800-talet. Lämningar påträffades främst i utredningsområdets nordvästra del, i anslutning till befintlig och historisk bebyggelse. Vid utredningen framkom tre arkeologiska objekt. Inga spår efter förhistoriska aktiviteter kan

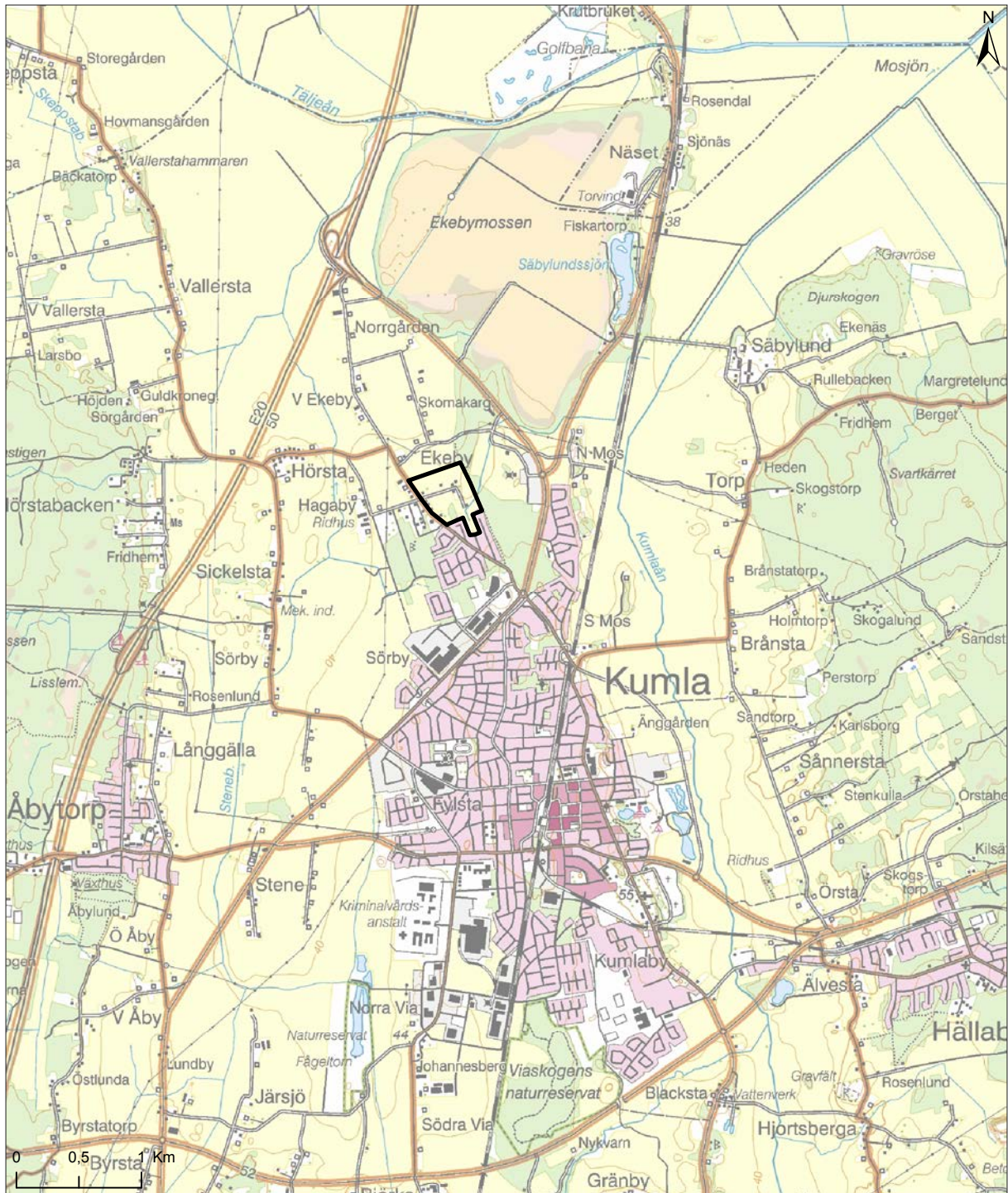
beläggas inom området med undantag av en mindre kulturlagerrest i områdets östra del (objekt A). Denna fick en datering till romersk järnålder och i samma kontext påträffades också ett flintavslag. En härd i nordväst, med datering till sen medeltid (objekt B), bör härröra från utmarksaktiviteter, vilka föregår anläggandet av det äldsta torpet i norr på 1700-talet. Objekt C utgörs av det torp som finns belagt på 1764 års karta.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	4
INLEDNING	7
SYFTE	7
TOPOGRAFI OCH KULTURHISTORISK BAKGRUND	7
GENOMFÖRANDE	12
RESULTAT	13
Objekt A	14
Objekt B	15
Objekt C	15
Övrigt	17
UTVÄRDERING	19
REFERENSER	19
Arkivmaterial från Antikvarisk-topografiska arkivet	19
Historiska kartor	19
ADMINISTRATIVA OCH TEKNISKA UPPGIFTER	20
BILAGOR	21
Bilaga 1. Detaljkartor	21
Bilaga 2. Schakttabell	33
Bilaga 3. Anläggningstabell	37
Bilaga 4. Fyndtabell	41
Bilaga 5. ¹⁴ C-analys	42
Bilaga 6. Makrofossilanalys	45

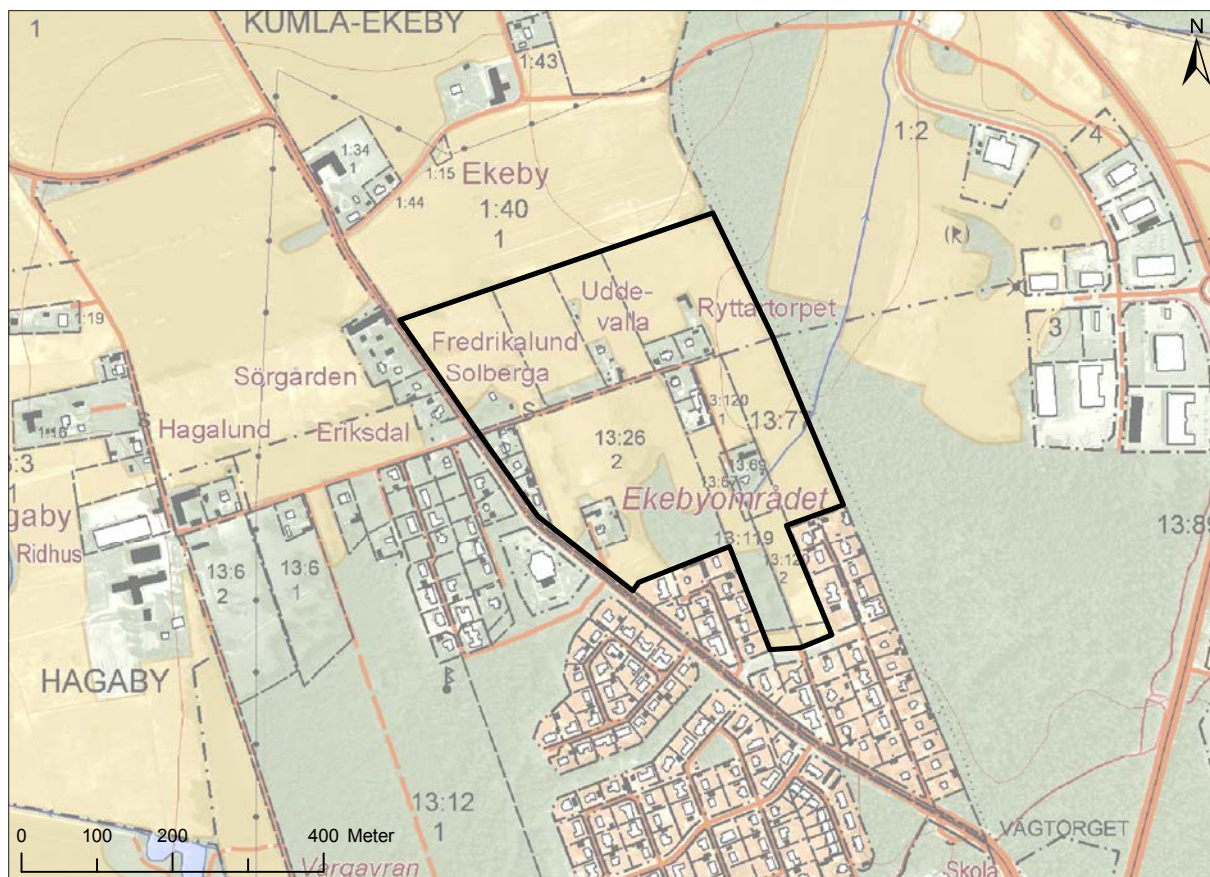
Figur 1. Utredningsområdet markerat på Terrängkartan, skala 1:50 000.

INLEDNING

Med anledning av att Kumla kommun upprättar en detaljplan för Rytartorpet-Loviselund i Ekeby har Arkeologikonsult i maj och juni 2015 genomfört en arkeologisk utredning inom fastigheterna Kumla-

Ekeby 4:9, 5:20 m.fl, Kumla 13:26, 13:77 m.fl. (Lst dnr 431-869-2015). Utredningen omfattade ett drygt 18 hektar stort område (figur 2).

Figur 2. Utredningsområdet markerat på Fastighetskartan, skala 1: 10 000

SYFTE

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra i vilken utsträckning som det förekommer fornlämningar inom planområdet. Genom detta ska

utredningen bidra till att ge Kumla kommun och Länsstyrelsen ett bättre underlag inför den fortsatta planeringen av byggnationer i området.

TOPOGRAFI OCH KULTURHISTORISK BAKGRUND

Loviselund ligger i Kumlas nordvästra utkant och avgränsas av Täbyvägen i väst, av ett skogsparti i öst och av ett nybyggt villaområde i söder. Inom området finns bebyggelse i de centrala, västra och östra

delarna och stora delar av de omgivande öppna ytorna i väst och nordväst nyttjas som hästhagar (figur 3). Den nordöstra, östra och södra delen av utredningsområdet utgörs av åkermark i träda (figur 4).

Figur 3. I norr utgjorde stora delar av utredningsområdet hästagar. Foto från V.

Figur 4. Den nordöstra, östra och södra delen av utredningsområdet utgörs av gammal åker. Foto från N.

Området är genomgående mer sankt och vattensjukt i söder än i norr. I den södra delen av utredningsområdet finns två mindre skogspartier. Utredningsområdet är flackt och ligger ca 40 m ö h. Det finns dock ett antal svaga moränryggar där nuvarande bebyggelse återfinns.

Loviselund ligger i ett fornlämningstätt område. Öster om området ligger Kumla- och Mosjöåsarna, med en mängd registrerade fornlämningar (figur 5). På Mosjöåsen, ca 500 m öst om utredningsområdet undersöktes 2010 två bebyggelsenära aktivitetssytor: Kumla 173 och 174. På Kumla 173:1 påträff-

ades bland annat kulturlagerrester, spridda härdar, stolphål, en brunn och spår av odling och på Kumla 174:1 framkom ett kulturlager och en grav. De flesta lämningarna kunde dateras till romersk järnålder och platserna, framförallt Kumla 173, tolkades som bebyggelsenära ytor. Vid undersökningarna framkom därtill spridda lämningar från senneolitikum/äldre bronsålder, vikingatid och historisk tid (Dardel 2013).

Tre boplatser undersöktes på Kumlaåsen i samband med anläggandet av en fjärrvärmeledning 1999. En av dessa slutundersöktes, den så kallade Säbylunds-

Figur 5. Lämningar i FMIS i anslutning till utredningsområdet markerade på Fastighetskartan, skala 1:20 000.

boplatsen (Kumla 156:3). Lokalen, som ligger ca 1 km nordöst om utredningsområdet, innehöll gropar, kokgropar och en verkstadsplats med höga fosfatvärden. Fynden från undersökningen bestod av avslag och verktyg av kvarts och flinta. Verkstadsplatsen daterades till neolitikum. Dessutom framkom en vendeltida grav som inte var synlig före avtorvning (Graner et al 2001: 26–42). Kumla 170:1 vid Smedstorp, ca 1 km sydöst om utredningsområdet, förundersöktes vid samma tidpunkt och där framkom ett antal anläggningar i form av bland annat stolphål och gropar. Dessutom påträffades 195 fynd av stenålderskaraktär. Platsen bedömdes ha nyttjats från

tidigneolitikum till senneolitikum/äldre bronsålder (Graner et al 2001: 12–25). Den tredje platsen som undersöktes 1999 var den välkända Lövstaboplatsen (Kumla 117:1/Kumla 182:1). Platsen ligger inne i centrala Kumla, ca 1,8 km sydsydöst om utredningsområdet, och är känd för de många tidigneolitiska stenyxor som påträffades där i början av 1900-talet. Förundersökningen 1999 medförde att platsen blev mer komplex. Fynd och ¹⁴C-prov indikerade att platsen inte bara nyttjats under tidigneolitikum utan även under senneolitikum och äldre järnålder (Graner et al 2001: 7–11).

I Ekebymossen, ca 700 m nordnordväst om utredningsområdet påträffades en ekstockbåt vid torvtäkt 1946 (Kumla 154:1). Båten daterades med hjälp av pollenanalys till yngre bronsålder/äldre järnålder (Raä dnr 0960 1948). Vid upptäckten tolkades båten som ett offer (Raä dnr 4841 1946; Raä dnr 3777 1947). Det finns också uppgifter om att en flotte framkommit i Ekebymossen under slutet av 1800-talet (Örebro dagblad 30/6 1917). Ett bärnstenshalsband daterat till yngre järnålder har också påträffats i mossen (Kumla 115:1).

Om förhistoriska lokaler dominerar i norr och i anslutning till åsarna i öster så är det de medeltida lämningarna som framträder tydligast i det västra närområdet. I Hörsta, vid den nordöstra gränsen mellan fastigheterna Hagaby och Ekeby, finns en kyrkoruin från 1100-talet (Kumla 59:1) och i Vallersta ligger den så kallade Vallerstakällaren (Kumla 71:1).

I själva Ekeby har sex lösfynd från mellan- och senneolitikum/äldre bronsålder gjorts. Eggdelen av en stor tunnackig flintyxa, en grovt slagen yxa "härmande" en tunnackig flintyxa (figur 6) och en del av en skafthålsyxa skall ha hittats söder om fastigheten Ekeby 1³³. En studie av 1950-talets ekonomiska karta visar att de sannolikt har hittats nära, eller till och med inom utredningsområdet. En flintdolk (figur 6) har påträffats i den del av Stenebäcken som flyter igenom Ekeby. Troligtvis rör det sig om en plats ca 800–1000 m nordväst om utredningsområdet. En tjockackig, räteggad och "föga bultad" stenyxa har också upphittats ca 1,5 km nordnordväst om utredningsområdet. Dessutom skall en trindyxa ha påträffats någonstans i Ekeby (Lindqvist 1963: 260). En överliggare till en vridkvarn ligger på en brunn på tomten till fastigheten Kumla-Ekeby 1:41, omedelbart väster om utredningsområdet (figur 7). Denna är dock påträffad vid bron över Täbyån, ca 5 km längre åt nordost (muntlig uppgift Fredrik Eriksson, Kumla-Ekeby 1:41).

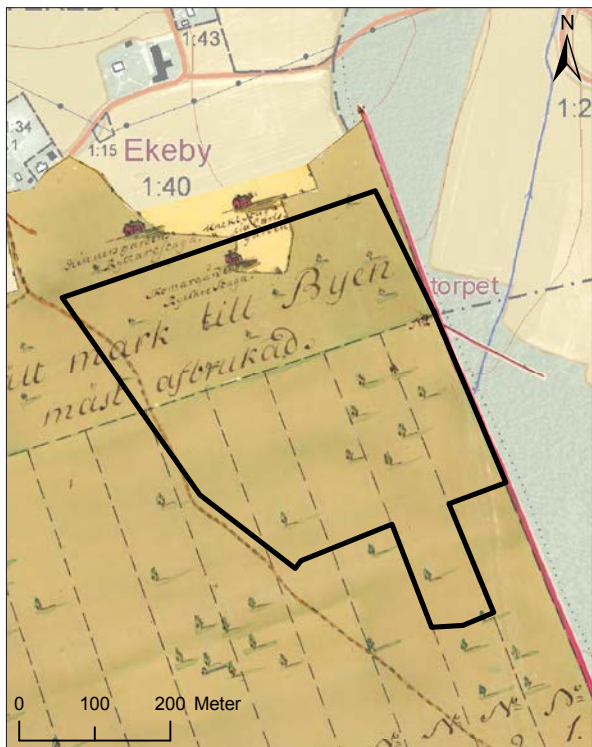
Figur 6. Flera lösfynd från stenåldern har påträffats inom, eller i anslutning till, utredningsområdet. Ovan syns en tunnackig yxa (SHM 10859, <http://kulturarvsdata.se/shm/media/403435>) och nedan en flintdolk (SHM 3868, <http://kulturarvsdata.se/shm/media/403433>). Skala 1:1.

Figur 7. En överliggare till en vridkvarn ligger på en brunn i anslutning till utredningsområdet.

På 1764 års karta faller utredningsområdet inom Ekebys skogsskiften, utanför åkermarken. Endast ett soldattorp, en ryttarstuga med tillhörande åker-

Figur 8. På storskifteskartan från 1764 återfinns ett torp i den norra delen av utredningsområdet som i övrigt är beskogad. Skala 1:10 000.

mark återfinns längst i norr (figur 8). På 1864–67 års häradskarta finns två backstugor och sju torp inom undersökningsområdet: sex husartorp och ett soldattorp (figur 9). Dessa senare torpplatser är i hög grad lokaliserade till samma lägen som dagens bebyggelse. I princip hela utredningsområdet ligger under plögen vid tidpunkten för häradskartan.

Lars Hellberg menar att Ekeby har fått sitt namn av en ekäng som ursprungligen fanns i området. Han menar att denna skall ha legat ca 500 m norr om det historiska Ekeby (nuvarande Hindersgården), på den plats som benämns Fornabybacken på en skifteskarta från 1781 (Hellberg 1967: 38). Loviselund/Ryttartorpet har således legat ganska perifert i förhållande till det historiska, och eventuellt förhistoriska, Ekeby.

Figur 9. På häradskartan från 1864–1867 har området odlats upp. Ett flertal soldattorp och två backstugor finns nu inom området. Skala 1:10 000.

GENOMFÖRANDE

Den särskilda utredningen utfördes med hög ambitionsnivå och omfattade tre moment:

- Arkiv- och litteraturstudier samt kartanalyser.
- Fältinventering.
- Utredningsgrävning.

Arkivstudierna omfattade en genomgång av materialet i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), Skogstyrelsens register Skog och Historia, fornminnesregistret (FMIS), Historiska museets samlingar och Ortnamnsarkivet (SOFI). Litteraturstudien omfattade en genomgång av tidigare arkeologiska rapporter från undersökningar i närområdet, innehållet i 1935–2003 års upplagor av *Från Bergslag och bondebygd* (årsboken för Örebro läns hembygdsförbund och Stiftelsen Örebro läns museum) och bokserien *Kumlabygden*. Inom ramen för kartstudien granskades Lantmäteriets historiska kartor. Fyra av dessa rektifierades.

Fältinventeringen genomfördes med normal ambitionsnivå, då stora delar av utredningsområdet utgjordes av åkermark. Vid fältinventeringen noterades indikationsområden inför den påföljande sökschaktningen. Dessutom avtäcktes delar av stenar för att undersöka förekomsten av skålgropar, ristningar eller annan mänsklig påverkan.

Grävningen genomfördes som sökschaktning ned till anläggningsnivå eller orörd mark, med en bandburen grävmaskin med planskopa. Sammanlagt togs 3 483 m² upp (ca 2 % av utredningsområdet), fördelade på 95 schakt (figur 10 + bilaga 2). Schakten fördelades över ytan men lades tätare vid de indika-

tionsområden som framkommit vid fältinventeringen och där lämningar påträffades. Schakten breddades då lämningar som bedömdes särskilt intressanta framkom i schaktkanterna. Anläggningar rensades fram tills de gick att avgränsa i plan och undersöktes endast då det inte var möjligt att fastställa om de utgjorde arkeologiska lämningar eller inte. Dessa undersöktes till 50%, eller tills deras karaktär kunde bestämmas. De mättes sedan in med RTK-nätverks GPS, fotograferades med digitalkamera och beskrevs på digitala kontextblanketter. De fynd som påträffades utgjordes huvudsakligen av sen keramik som kan knytas till den historiska bebyggelsen. Dessa fynd noterades men togs inte in. Det enda som omhändertogs var ett flintavslag i områdets östra del (bilaga 4).

Därutöver metalldetekterade en arkeolog under en dag på indikationsområdena, utanför projektets budget. Inget av historisk eller förhistorisk karaktär framkom vid detekteringen.

Kol- och makrofossilprover samlades in från ett flertal kontexter. Fyra av kolproven ¹⁴C-daterades (bilaga 5) och fyra av makrofossilproven analyserades (bilaga 6). Analyserna gjordes på prover från kontexter som gav ett äldre intryck och inte bedömdes höra till den historiska bebyggelsen.

Vissa ytor var otillgängliga för sökschaktning på grund av tät vegetation. Utredningen berörde inte heller tomtmark inom utredningsområdet. Dessa ytor låg dock i den lämningsfattiga, södra delen av utredningsområdet. Eftersom småbiotoper inom utredningsområdet var skyddade enligt Miljöbalken undantogs impedimenten från utredningsgrävning. Dessa ytor låg framför allt i områdets norra del.

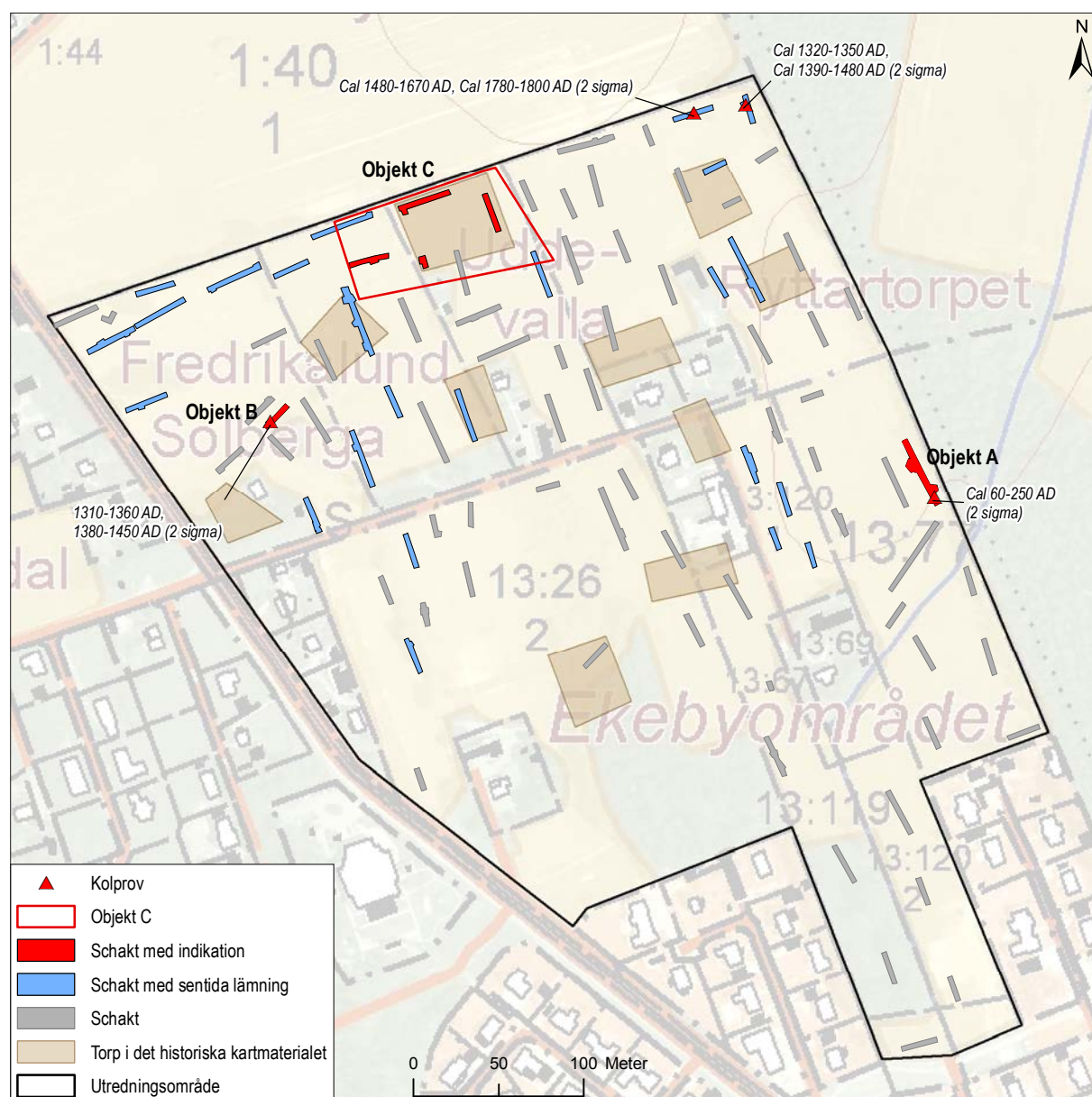

RESULTAT

Vid utredningen framkom 29 kulturlagerrester och 108 anläggningar (bilaga 3). Anläggningarna återfinns huvudsakligen i områdets norra del och i hög grad i anslutning till det område där dagens bebyggelse samt torpbebyggelsen är lokaliserad. Lagerresterna förekommer över hela utredningsområdet.

Av de kulturlager eller kulturlagerrester som dokumenterades (se detaljkartor i bilaga 1) utgjorde i princip alla endast av ett kolinslag i botten på matjordslagret. Makrofossilanalys av ett par av dessa kunde visa att inget annat än kol fanns i lagren och

inget kulturindikerande påträffades (bilaga 6). Kol ur en av dessa lagerrester (KL 155) ^{14}C -analyserades och fick en datering till sen medeltid–tidigmodern tid. Sannolikt är lagerresterna naturliga och utgör spår efter en skogsbrand. En ränna (A 161) påträffades i områdets nordöstra del (detalj karta 8 i bilaga 1) vilken initialt tolkades som en U-formad ränna. Den fick emellertid en ^{14}C -datering till Cal. 1320–1350, 1390–1480 och även den tillhör således sen medeltid. Innehållet i makrofossilprovet, som till stor del bestod av förmultnat trä, gör att den istället tolkas som spåren efter en rotvälta.

Figur 10. Sammanlagt 95 schakt togs upp vid utredningen. Schakten markerade på Fastighetskartan, skala 1:4 000

Vid utredningen identifierades tre arkeologiska objekt vilka bedöms utgöra fornlämningar (figur 10). Objekt A utgörs av en kulturlagerrest med ett flintavslag, objekt B utgörs av en hård med deltidat datering och objekt C utgör en torplämning med belägg från 1764. Inget av objekten har avgränsats genom utredningen.

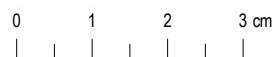
till denna period, vilket förefaller ovanligt, men mer sannolikt är kanske att det rör sig om eldslagningsflinta från historisk tid, vilket är i linje med övriga lämningar inom området. I samma schakt framkom två stolphål (A 195, 196) samt ett större kollager (KL 192) med stora mängder förkolnat trä och tegel. I det ena stolphålet (A 195) påträffades bränd lera i

Objekt A

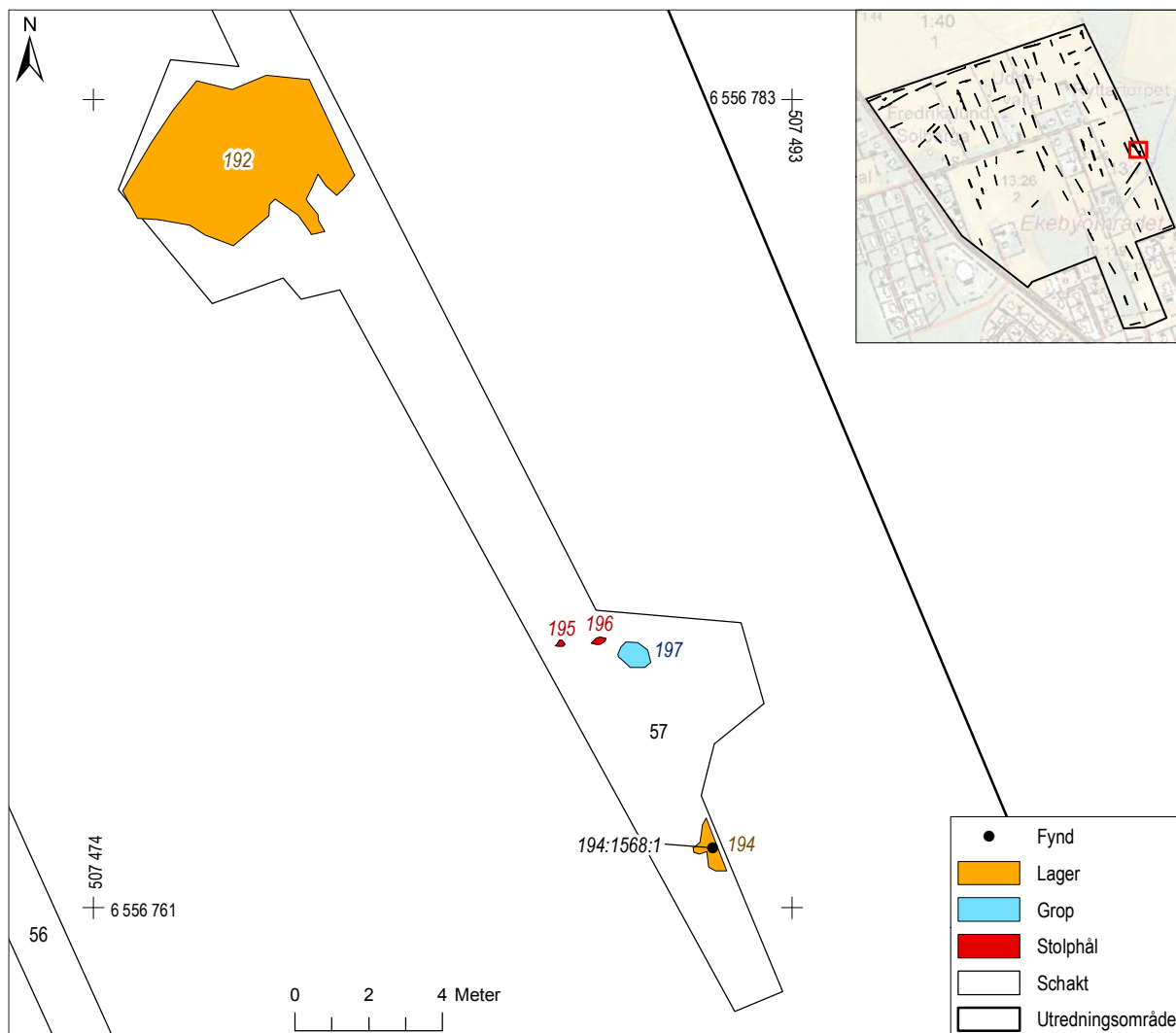
Lämningstyp: Kulturlager

Antikvarisk status: Fornlämning

På en moränkulle i östra delen av utredningsområdet påträffades en bit flinta i ytan på lagerrest (KL 194) (figur 11, 12 + bilaga 4). Vid ^{14}C -analys fick den dateringen Cal 60–250 AD (2 sigma), det vill säga romersk järnålder. Möjligen ska flintan knytas

Figur 12. En bit flinta (fnr 194:1568:1) framkom i ytan av en kulturlagerrest som fick en datering till romersk järnålder. Skala 1:1.

Figur 11. Anläggningar och lager inom objekt A. Skala 1:200.

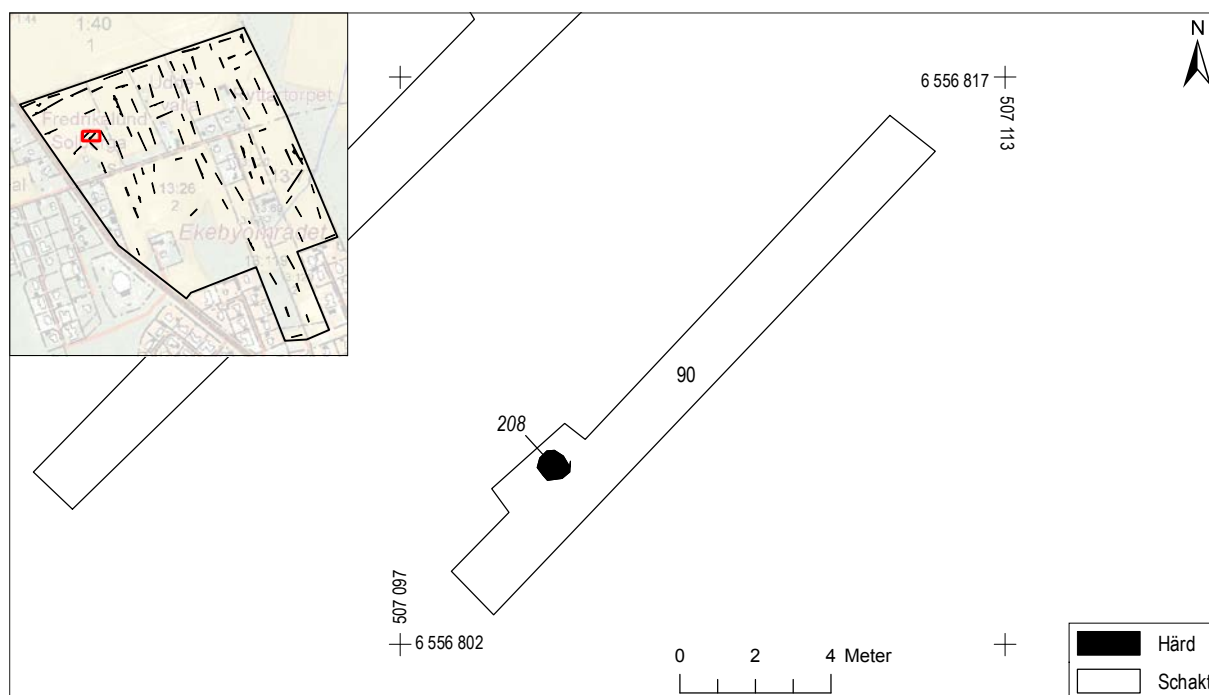
fyllningen medan det i det intilliggande (A 196) påträffades tegel. Detta påvisar aktiviteter under historisk tid i direkt anslutning till fyndplatsen för flintan. Öster om utredningsområdet finns kända förhistoriska lämningar och möjligen bör lagerresten knytas till dessa. Övriga schakt i anslutning till lagerresten var tomma och den bör representera någon form av utmarksaktivitet under romersk järnålder som inte har avsatt några andra spår inom utredningsområdet.

Objekt B

Lämningstyp: Härd

Antikvarisk status: Fornlämning

En härd (A 208) påträffades i områdets nordvästra del (figur 13). Den ¹⁴C-daterades till Cal. 1310–1360 AD, Cal. 1380–1450 (2 sigma), det vill säga sen medeltid (figur 14 + bilaga 5). Sannolikt rör det sig om en ensamliggande härd knuten till ett medeltida utmarksbruk.

Figur 13. Objekt B utgörs av en ensamliggande härd (A 208) som påträffades i områdets nordvästra del. Skala 1:200.

Figur 14. Härden A 208 är sannolikt spår efter utmarksaktiviteter under sen medeltid. Foto från SO.

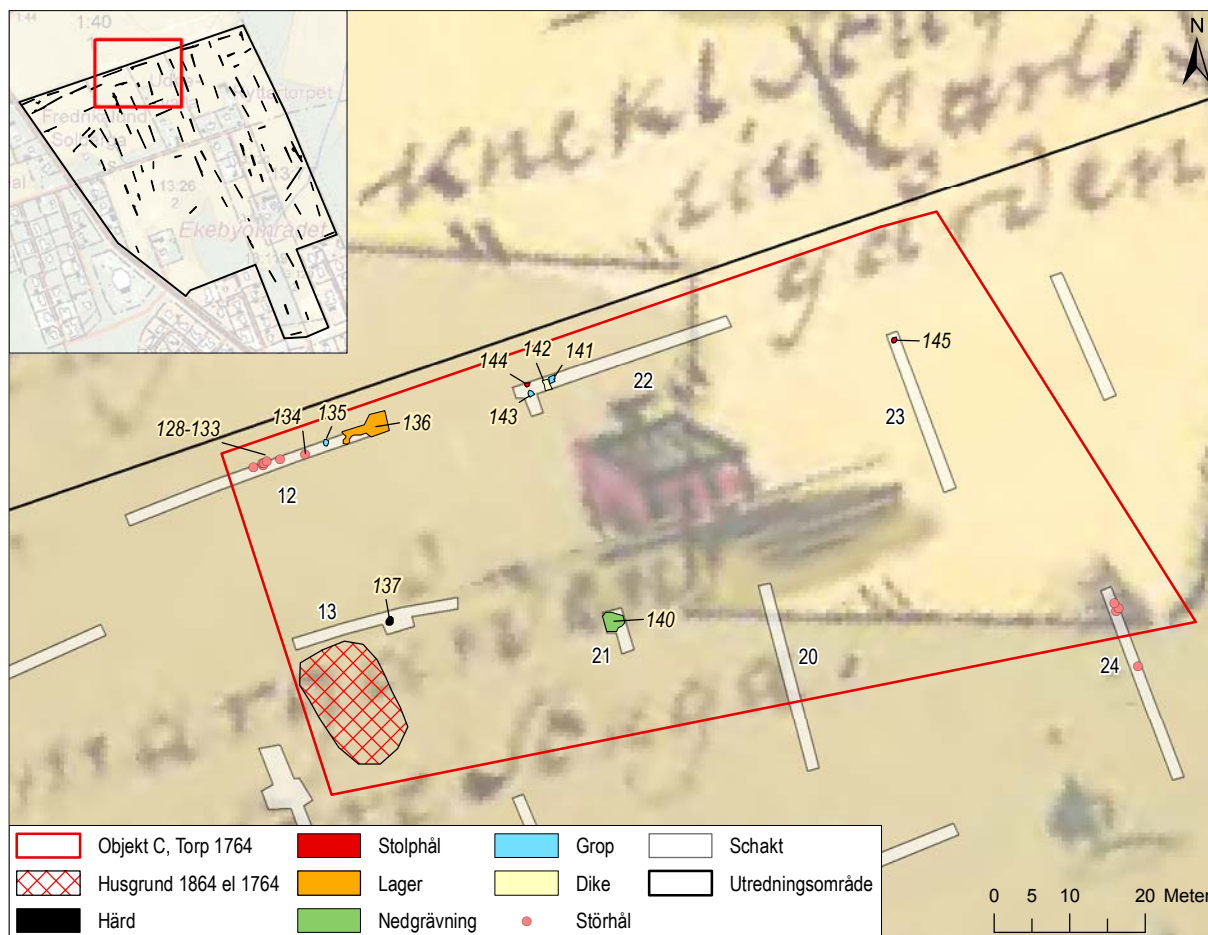
Objekt C

Lämningstyp: Lägenhetsbebyggelse

Antikvarisk status: Fornlämning

På storskifteskartan över Ekebys skogsmark från 1764 finns ett ryttartorp markerat i den norra delen av utredningsområdet. Torpet finns inte kvar 1864–1867 när häradskartan framställs. Vid schaktning framkom endast ett fåtal anläggningar i anslutning till torpplatsen (figur 15). I schakt 23 framkom ett stolphål (A 145) och i schakt 12 ca 70 m västerut, påträffades ett kulturlager med kol och tegel (KL 136) (figur 16). Lagret var tunt och var ställvis synligt som infiltration snarare än som bevarat lager. I övrigt framkom några gropar. Längs fastighetsgrän-

Figur 15. Anläggningar och lager inom objekt C mot bakgrund av 1764 års karta. Skala 1:1 000.

sen i norr löper en rad med störhål och ytterligare störhål i sydväst bör knytas till det stängsel som inhägnar åkermarken på 1764 år karta. Inga strukturer som säkert kan sägas tillhöra torpet framkom vid utredningen.

En hel del röjningssten ligger dock i den befintliga fastighetsgräns som löper i nord-sydlig riktning mellan schakt 12 och 22 och möjligen härrör denna sten helt eller delvis från torpbebyggelsen (figur 16). Möjligen kan en husgrund som fortfarande kan skönjas i terrängen ca 40 m sydväst om torpets markering på kartan tillhöra denna bebyggelse (figur 17). Denna grund kan dock lika väl tillhöra ett av de senare husartorp som finns på häradskartan från 1864, något åt sydväst (se nedan), eftersom husgrunden är belägen ganska mitt emellan de två torpens markeringar i kartmaterialet.

Figur 16. I schakt 12 påträffades en lagerrest (KL 136). Den röjningssten som ligger i fastighetsgränsen i bakgrunden kan möjligen delvis komma från det torp som låg på platsen.

Figur 17. Rester efter en husgrund vilken kan utgöra en byggnad till det ryttartorp som finns markerat på 1764 års karta. Den kan dock lika gärna tillhöra ett av de husartorp som finns på 1864-1867 års häradskarta. Foto från N.

Övrigt

Övriga anläggningar som framkom vid schaktning ligger i hög grad i anslutning till befintlig bebyggelse, vilken sammanfaller med den torpbebyggelse som finns på häradskartan (figur 10). Dessa utgjordes av stolphål (vilka inte bildade några strukturer), gropar och störhål. Av torpen och backstugorna låg hela eller delar av fem av dessa inom tomtmark varför schaktning kring dessa endast kunde ske i begränsad omfattning. Dessa var förvånansvärt osynliga vid schaktning.

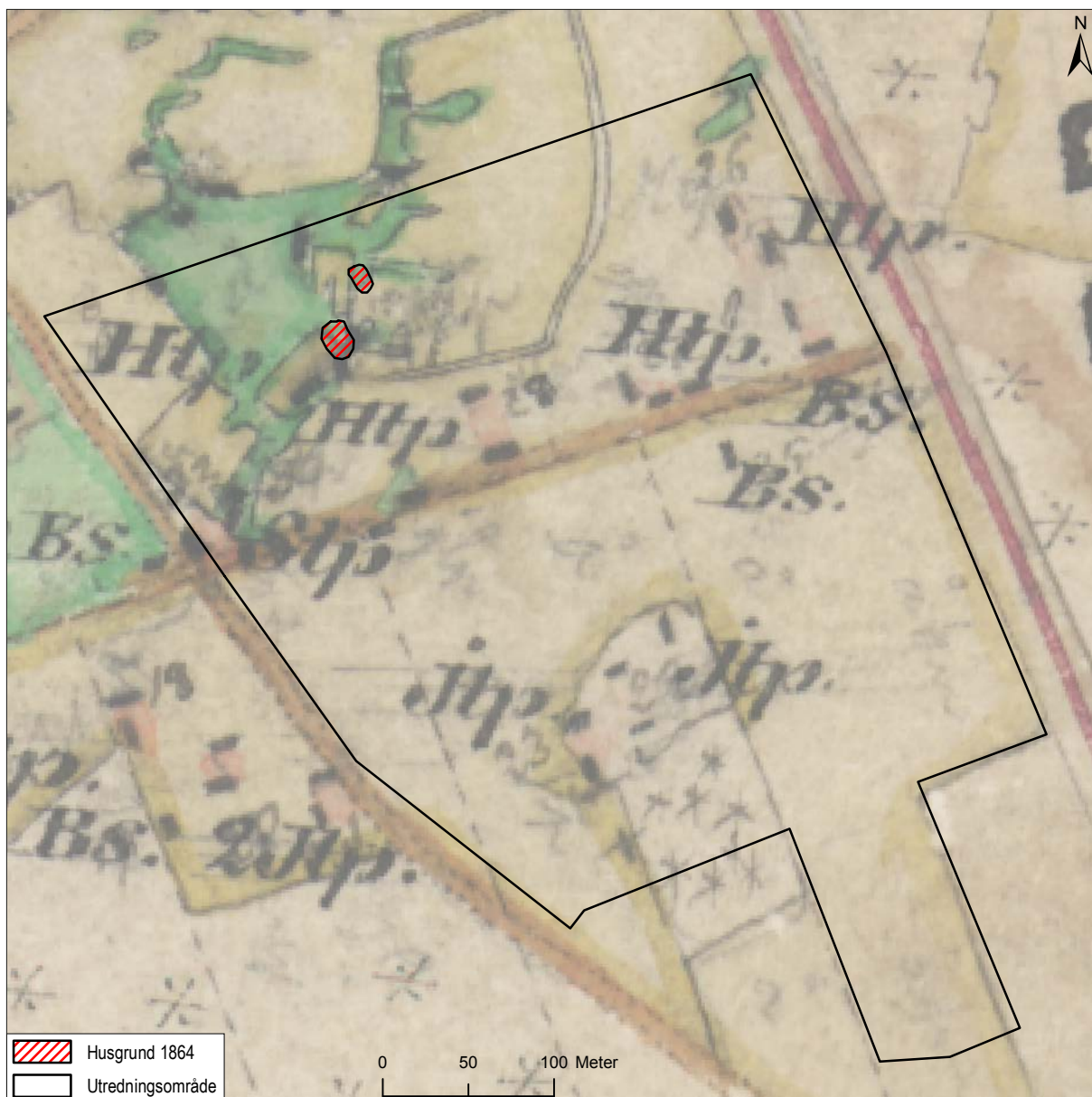

Figur 18. Under odlingsstenarna går en syllrad vilken tillhör ett av de husartorp som finns belagda på 1864–1867 års häradskarta. Foto från NV.

På tre ställen kunde dock bebyggelse lämningar iaktas i ytan. Förutom den ovan redovisade husgrunden fanns stensyllar efter två byggnader belamrade med odlingssten på en liten åkerholme i områdets norra del (figur 10, 18 och 19). Lämningarna bör tillhöra ett av de husartorp som finns utmärkt på häradskartan, men som tidigare nämnts kan den nordligare av dessa husgrunder möjligen istället tillhöra ett tidigare torp åt nordost (figur 20). Ingen schaktning skedde dock i direkt anslutning till syllarna eftersom dessa låg på åkerholmar vilka omfattades av biotopskydd. I övrigt påträffades endast ett fåtal anläggningar i anslutning till de torp- och backstugelämningar som identifierats i kartmaterialet. Det rör sig om stolphål, gropar och störhål. I schakt 53 bildade störhålen ytterligare en hägnadsrad (se detaljkarta 10 i bilaga 1). De lämningar som framkom i anslutning till dessa torpplatser bedöms genomgående vara sena vilket också styrks av att den keramik som framkom i matjorden vid schaktning var påtagligt sen. Det rörde sig om sent rödgoods och flintgoods av sen 1800-tals-, eller t o m tidig 1900-talskaraktär. De lämningar och anläggningar som framkom i anslutning till de torp och backstugor som finns markerade på 1864–1867 års karta bedöms därför höra till befintlig bebyggelse och kan utifrån kunskapsläget efter denna utredning inte klassas som fornlämning.

Figur 19. Syllstenar från ett av de husartorp som fanns markerade på häradskartan från 1864–1867. Foto från V.

Figur 20. De tre husgrunder som påträffades bör alla höra till ett av de husartorp som finns på häradskartan från 1864–1867. Skala 1:4 000.

UTVÄRDERING

Utredningsområdet var länge beskogad och blir inte uppodlat förrän under 1800-talet. Lämningar påträffades främst i utredningsområdets nordvästra del, i anslutning till befintlig och historisk bebyggelse. Anläggningarnas karaktär och fynd av sen keramik från 1800–1900-tal talar för att de flesta lämningarna bör knytas till befintlig bebyggelse och de sena torp som föregår denna. Inget framkom vid utredningen som indikerar att de torp och de två backstugor som är markerade på 1864 års härads-karta har avsevärt mycket äldre anor än så men mer riktade undersökningar och fördjupade arkivstudier kan möjligen ge ytterligare kunskap om denna bebyggelse.

Vid utredningen framkom tre arkeologiska objekt. Inga spår efter förhistoriska aktiviteter kan beläggas inom området med undantag av en mindre kulturlagerrest i områdets östra del (objekt A). Denna fick en datering till romersk järnålder och i samma kontext påträffades också ett flintavslag. En härd i nordväst, med datering till sen medeltid (objekt B), bör härröra från utmarksaktiviteter vilka föregår anläggandet av det äldsta torpet i norr på 1700-talet. Objekt C utgörs av det torp som finns belagt på 1764 års karta.

Vidare antikvariska beslut fattas av Länsstyrelsen i Örebro län.

REFERENSER

DARDEL, E. 2013. *Arkeologi i Norra Mos industriområde. Blandade lämningar från bronsålder, järnålder och historisk tid strax norr om Kumla. Raä 173 & 174, Kumla 13:89, Kumla socken och kommun, Närke. Särskild arkeologisk undersökning. Rapporter från Arkeologikonsult 2013: 2423.* Stockholm.

GRANER, G., HOLM, J. & HÅRDING, B. 2001. *Vid Mosjöns västra strand: från stenålder till efterreformatorisk tid längs fjärrvärmeledningen mellan Kumla och Örebro : Lövsta, RAÄ 117, Järnvägs-gatan, Kumla sn, Smedstorp, RAÄ 170:1, Kumla stad 2023, 2025 A, Kumla sn, Säbylund, RAÄ 156:3, Norra Mos 1:1, 2:1, 3:1 och Kumla bandet 2:1, Kumla sn, Bollplan, RAÄ 54, Törsjö 10:1, Mosjö sn, Närke.* Arkeologiska undersökningar, Riksantikvarieämbetet. Örebro.

HELLBERG, L. 1967. Kumlabygdens ortnamn och äldre bebyggelse. I: *Kumlabygden: forntid, nutid, framtid. 3, Ortnamn och äldre bebyggelse.* Samzelius, J (red.). Kumla.

LINDQVIST, S. 1963. *Kumlabygden: forntid, nutid, framtid. 2, Forntidsliv.* Samzelius, Jonas L:son, Tapper, Tage & Lindqvist, Sune (red.). Kumla.

Arkivmaterial från Antikvarisk-topografiska arkivet

Tidningsurklipp från Örebro dagblad 30/6 1917. Ekeby fastighet, Kumla socken, Kumla kommun, Örebro län.

RAÄ DNR 4841 1946. Ekeby fastighet, Kumla socken, Kumla kommun, Örebro län.

RAÄ DNR 3777 1947. Ekeby fastighet, Kumla socken, Kumla kommun, Örebro län.

RAÄ DNR 0960 1948. Ekeby fastighet, Kumla socken, Kumla kommun, Örebro län.

Historiska kartor

S42-9:1, EKEBY NR 1-5
Kumla sn, Örebro län.
Storskifte på skog/skogsmark 1764.
Lantmäteristyrelsens arkiv.

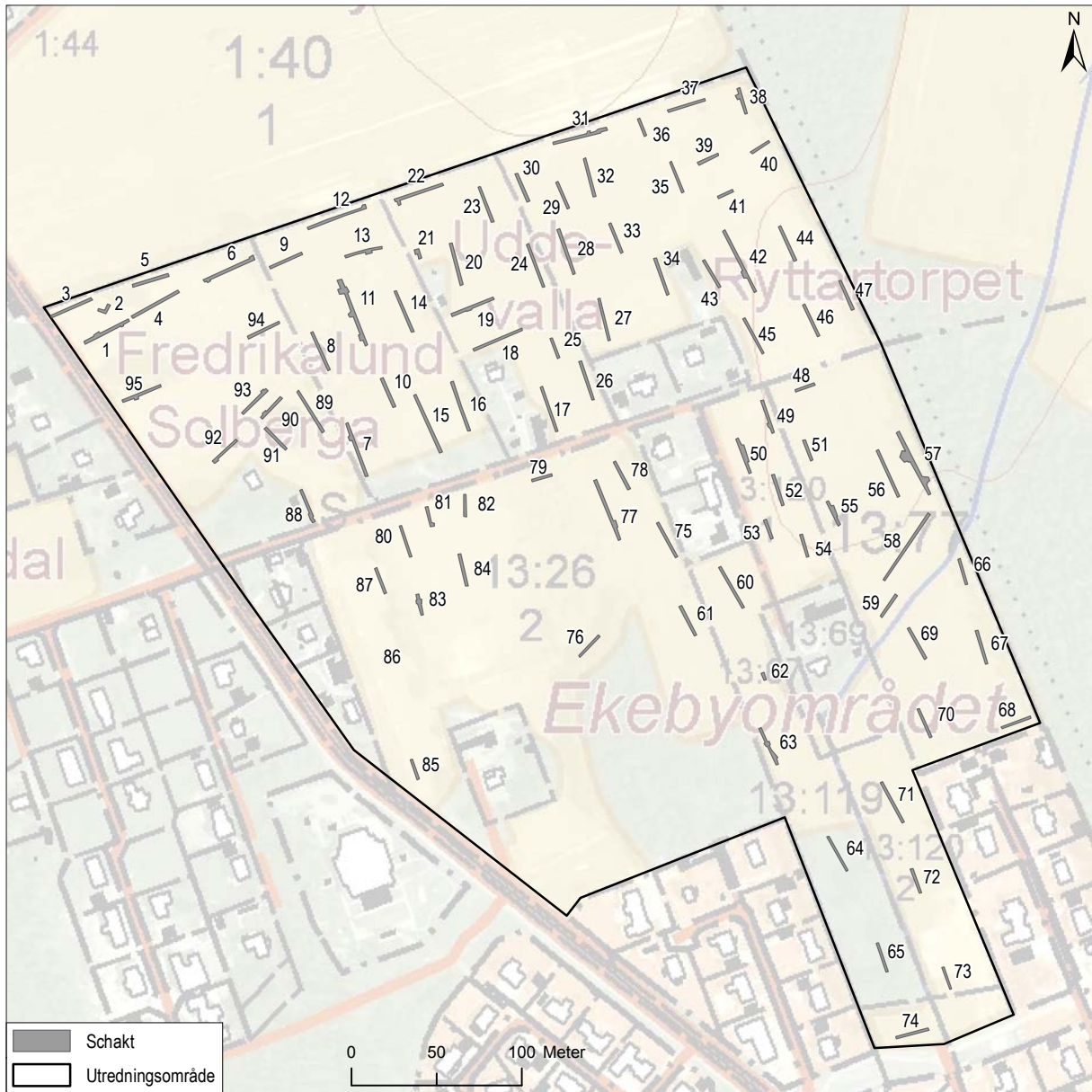
J112-64-10, HARDEMO
Värmlands län.
Häradsekonomiska kartan 1864-67.
Rikets allmänna kartverks arkiv.

ADMINISTRATIVA OCH TEKNISKA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr:	431-869-2015
Lst beslutsdatum:	2015-04-24
Arkeologikonsults projektnr:	2892
Beställare:	Kumla kommun
Typ av undersökning:	Särskild arkeologisk utredning
Utförande fältarbete:	25 maj–3 juni 2015
Län:	Örebro
Landskap:	Närke
Kommun:	Kumla
Socken:	Kumla
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Höjdsystem:	RH2000
Projektledare:	Marta Lindeberg
Fältarkeologer:	Marta Lindeberg, Fredrik Lundström
Rapportansvarig:	Fredrik Lundström
Planer och layout:	Medea Nyström Huuva
Kvalitetssäkring:	Åsa Berger
Undersökt yta:	3 483 m ²
Fynd:	Ett fynd har tillvaratagits och förvaras hos Arkeologikonsult i väntan på fyndfördelning.

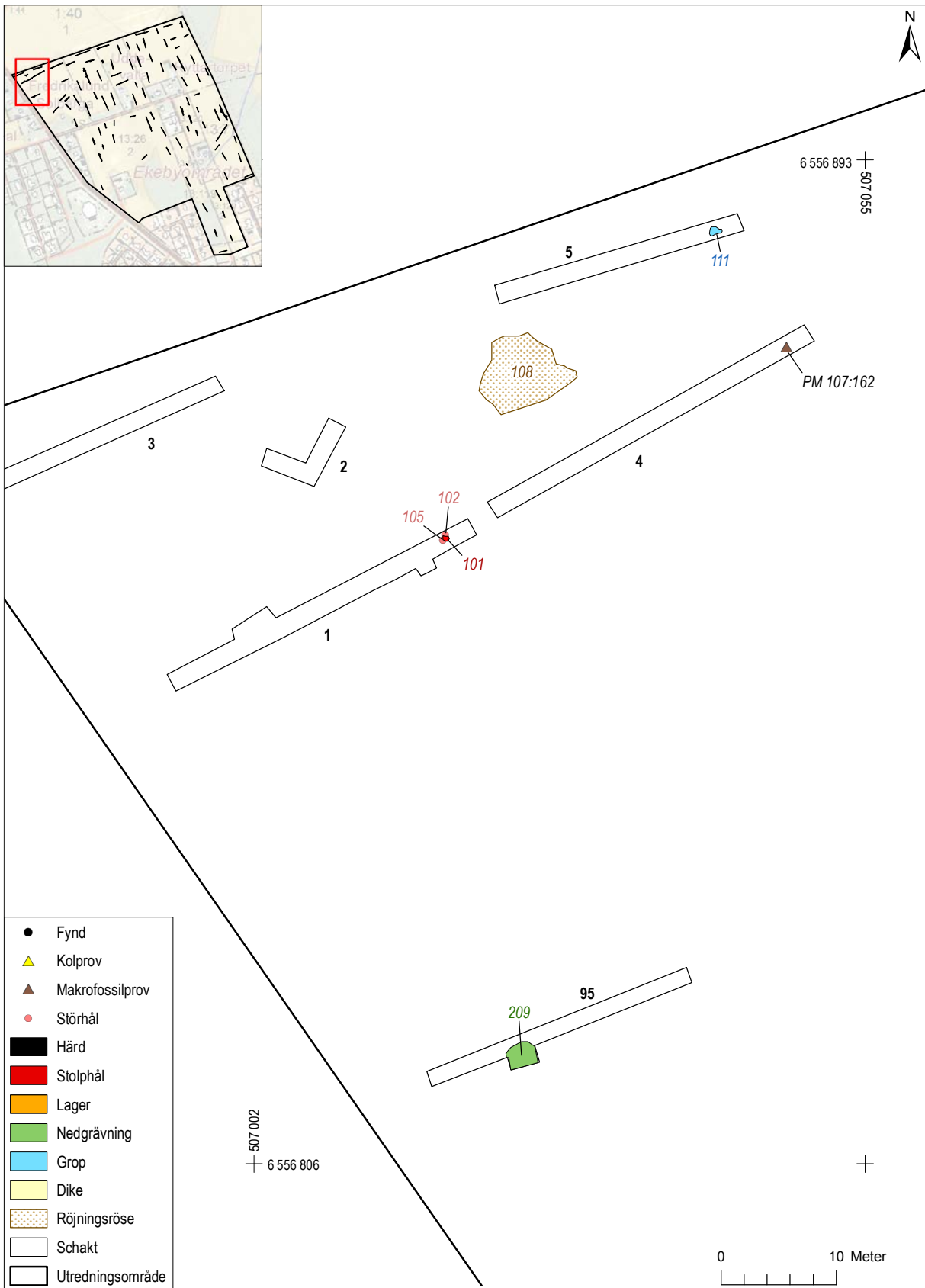

BILAGA 1. DETALJKARTOR

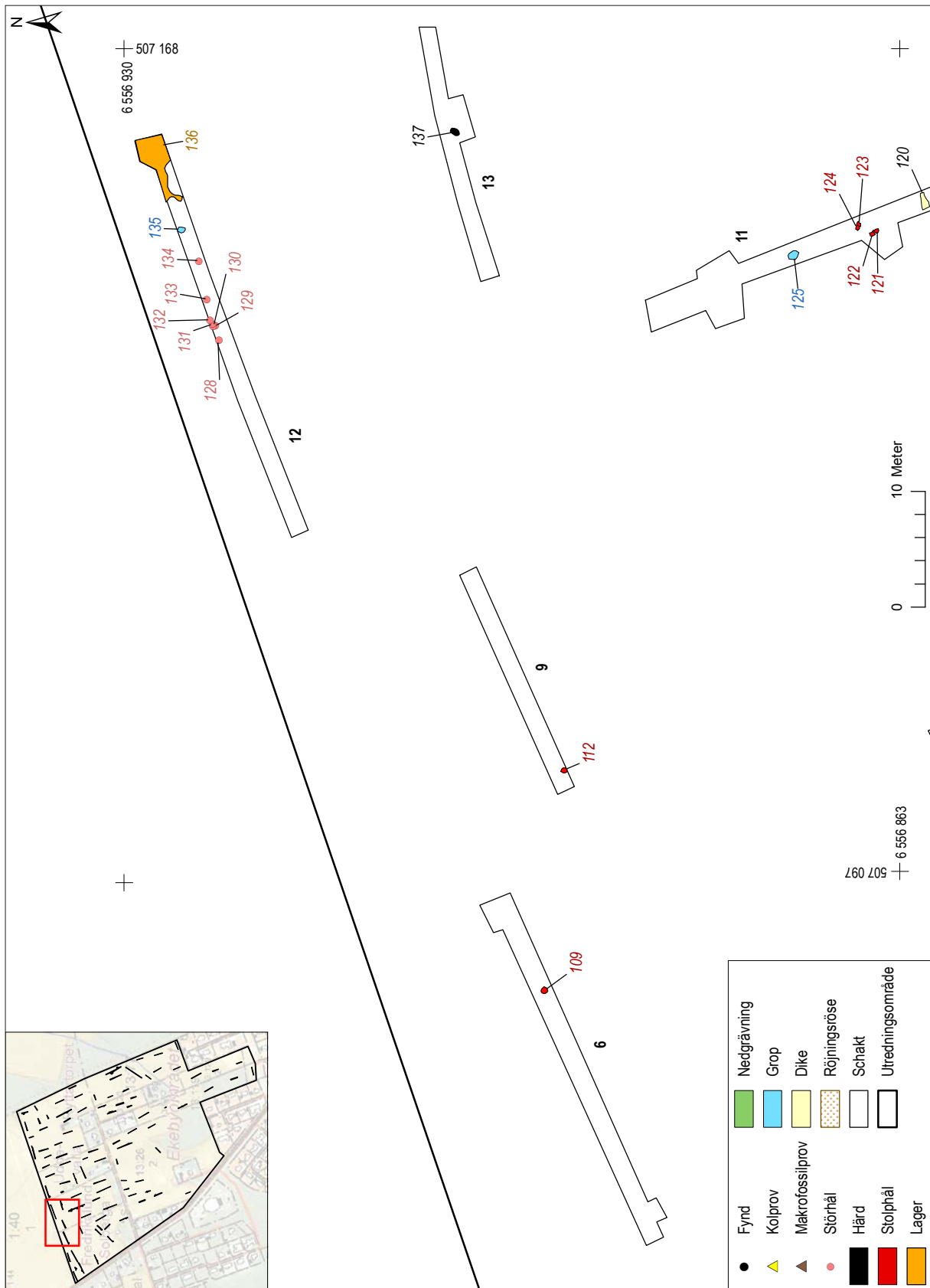
Översiktskarta. Skala 1:4 000.

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

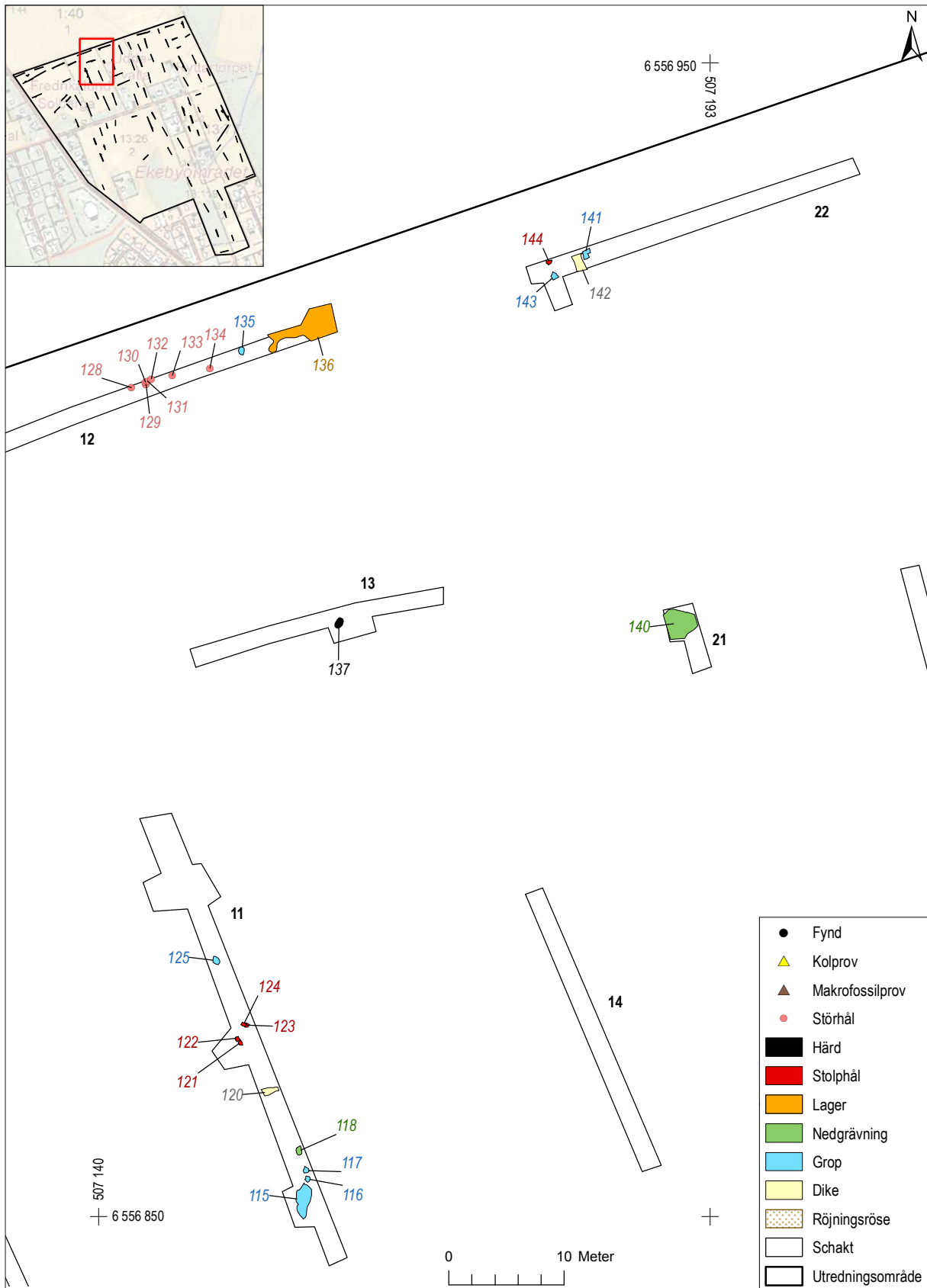
Detaljarta 1. Skala 1:500.

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

Detaljarta 2. Skala 1:500.

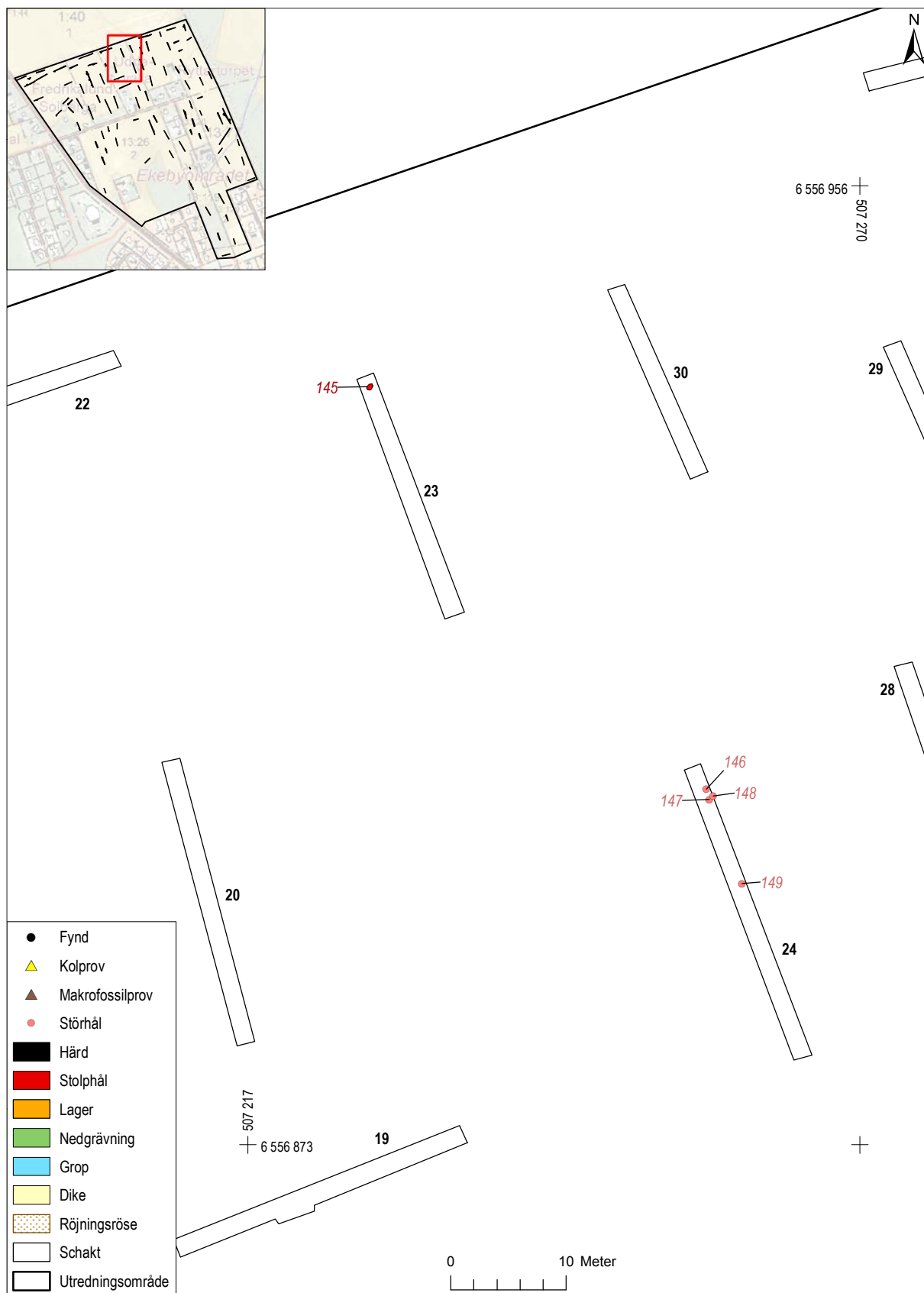
Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

Detaljarta 3. Skala 1:500.

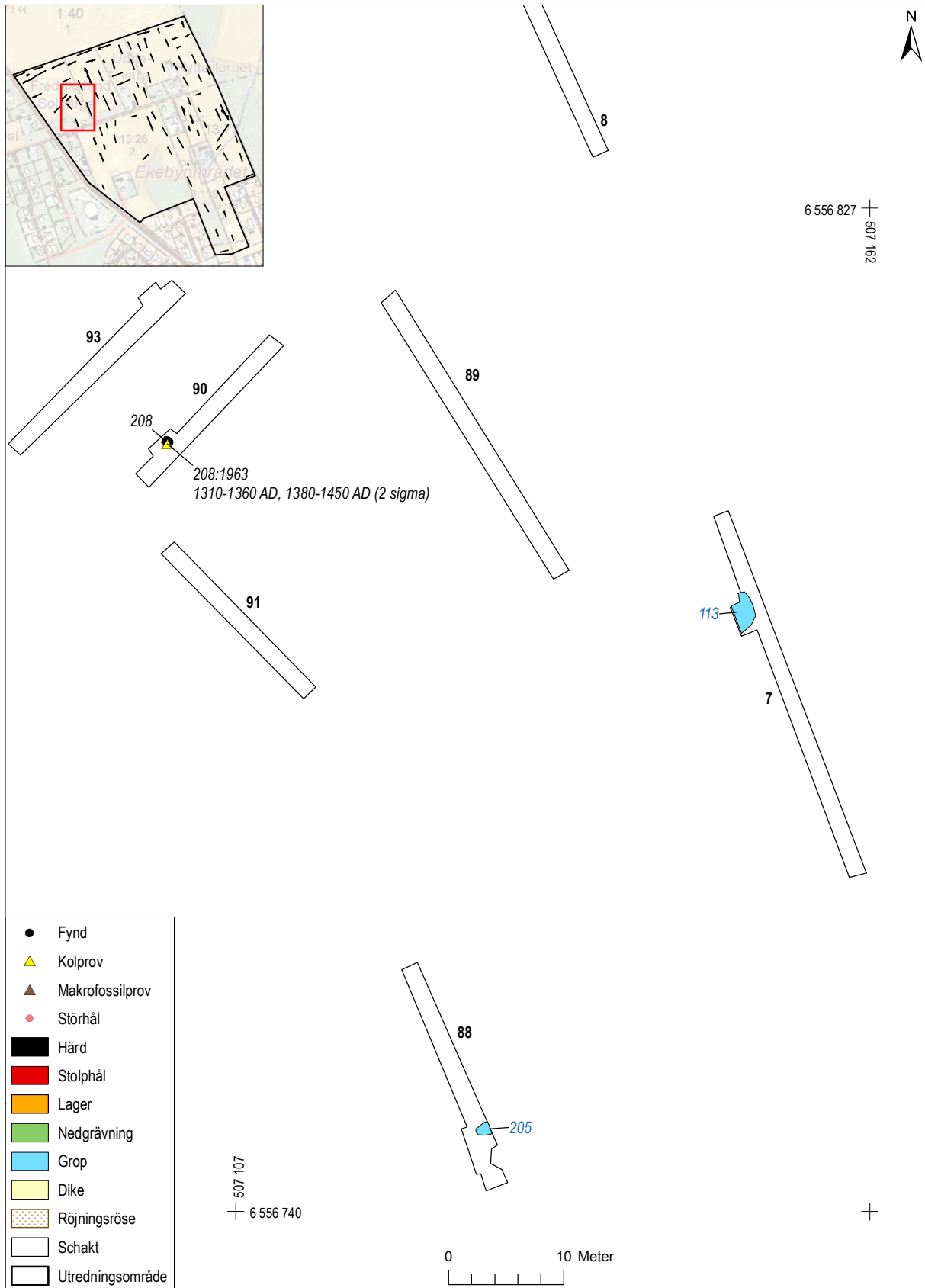

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

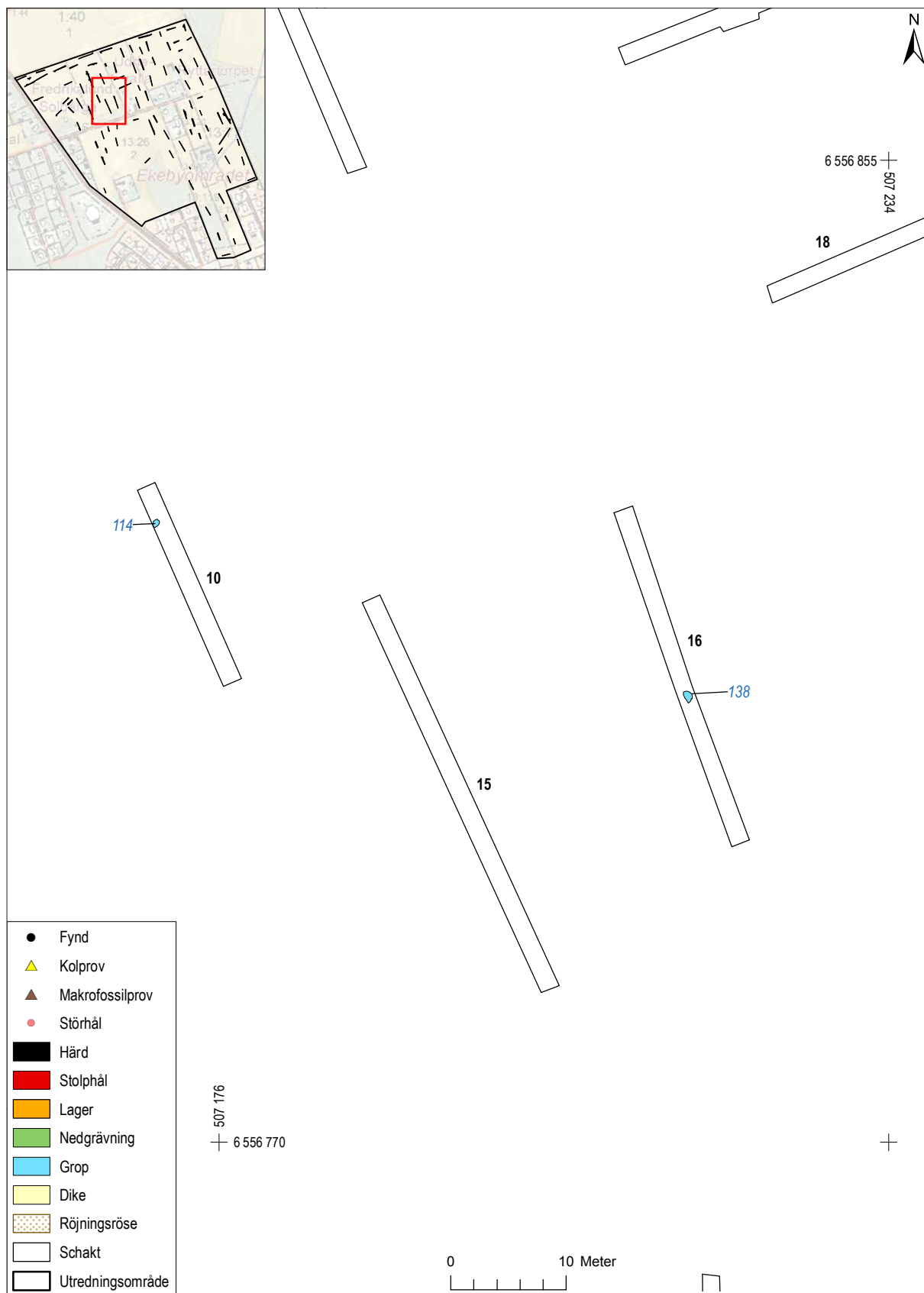
Detalj-karta 4. Skala 1:500.

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

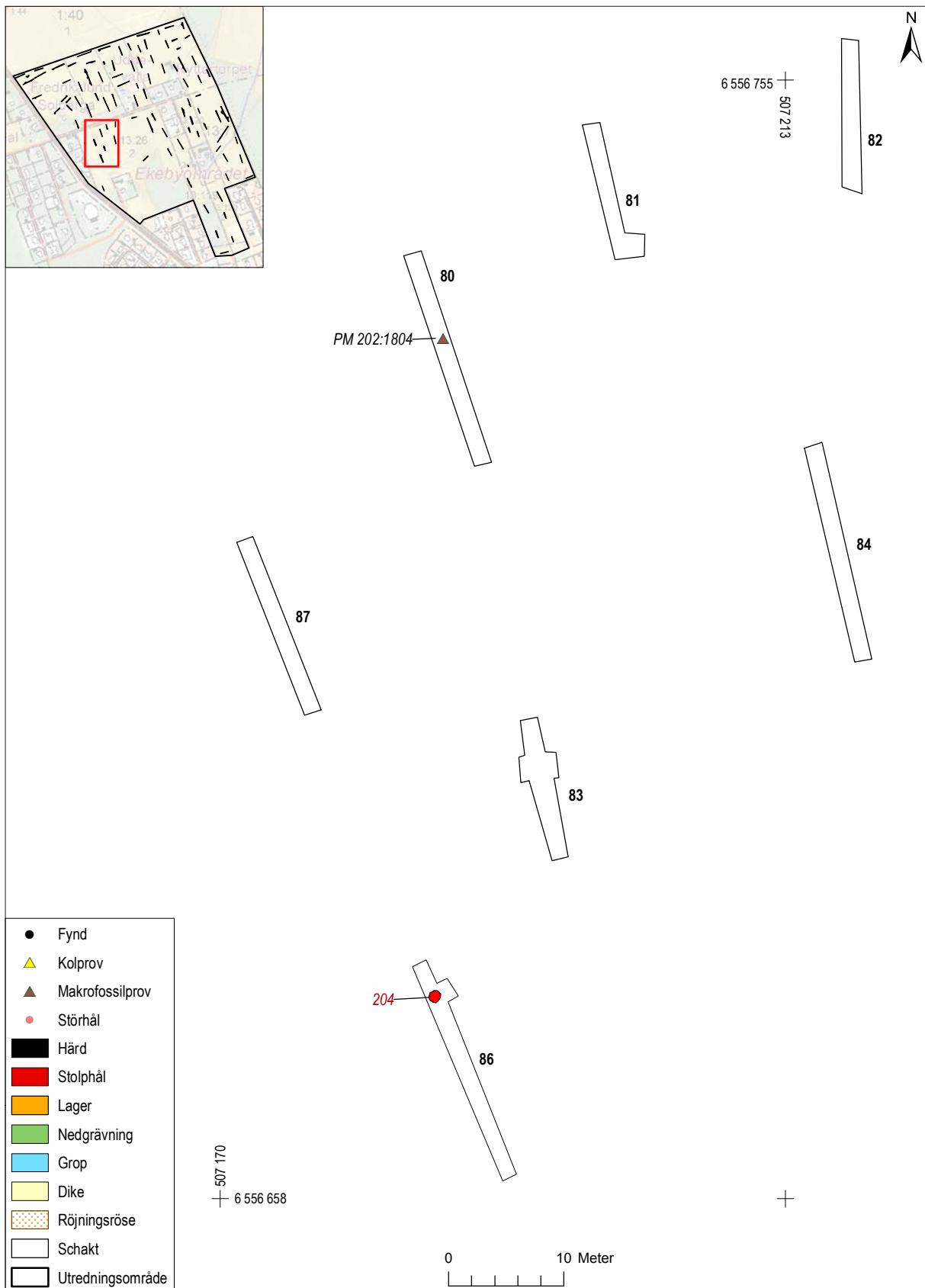
Detaljarta 5. Skala 1:500.

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

Detaljarta 6. Skala 1:500.

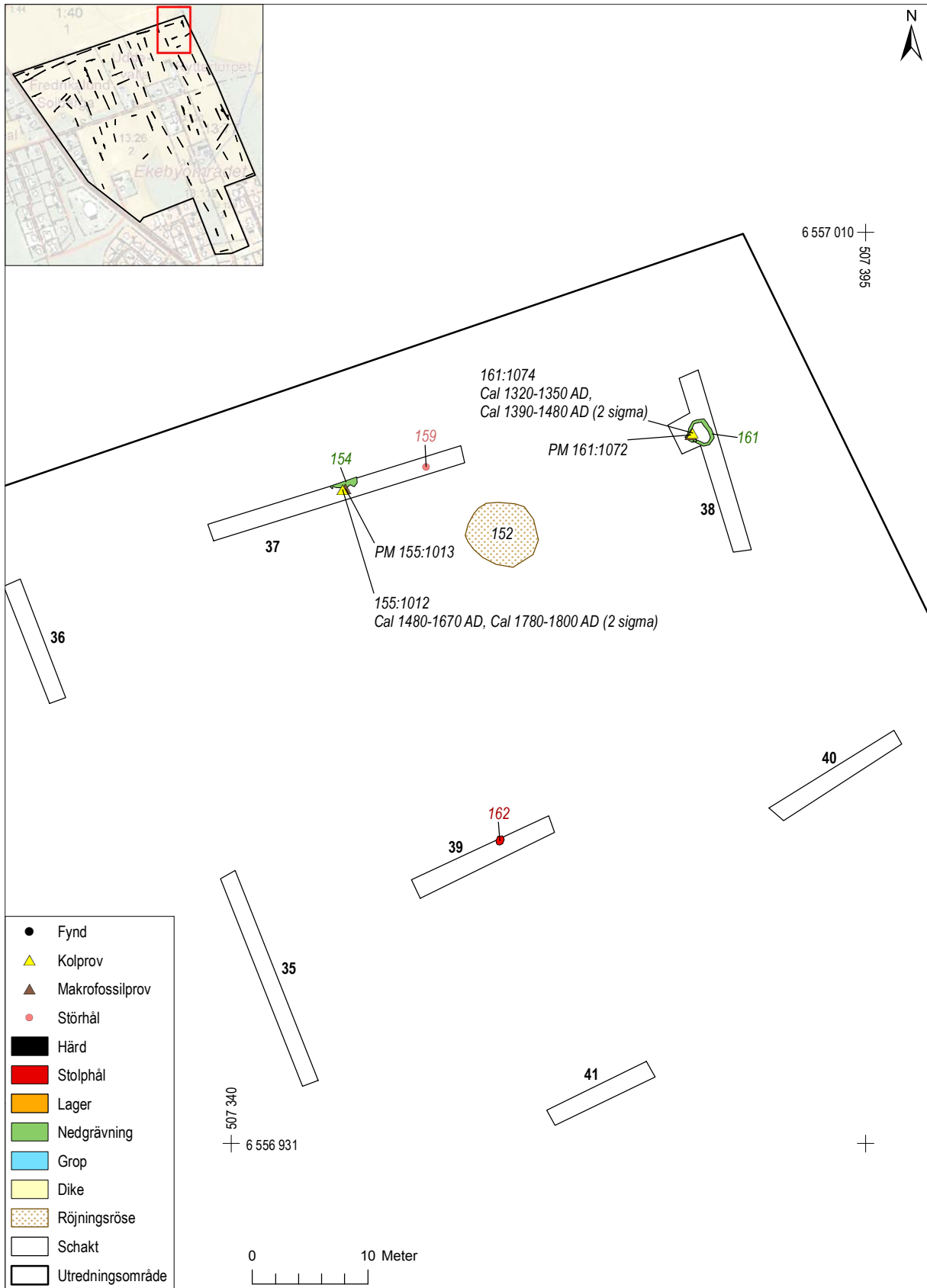
Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

Detaljarta 7. Skala 1:500.

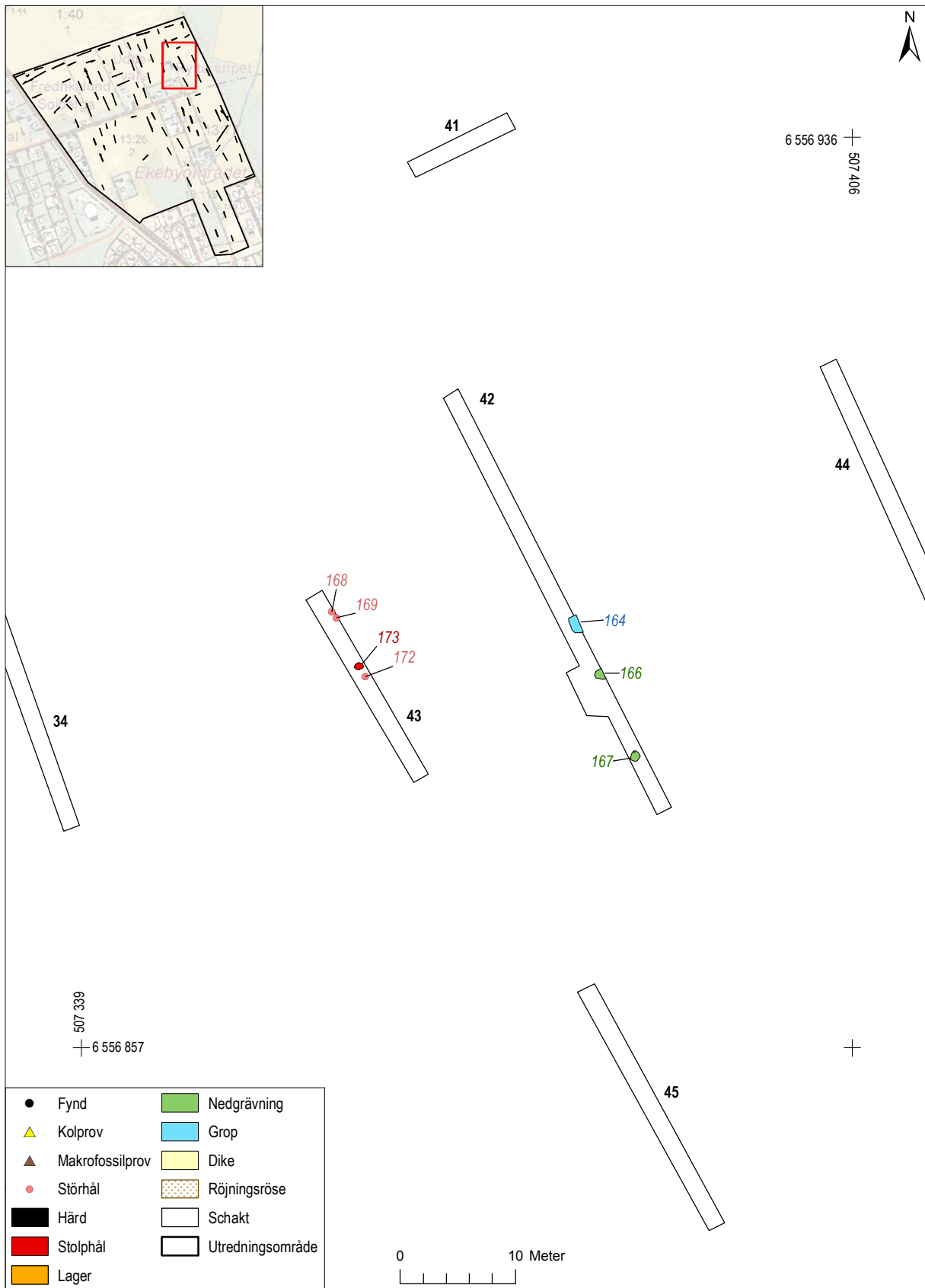

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

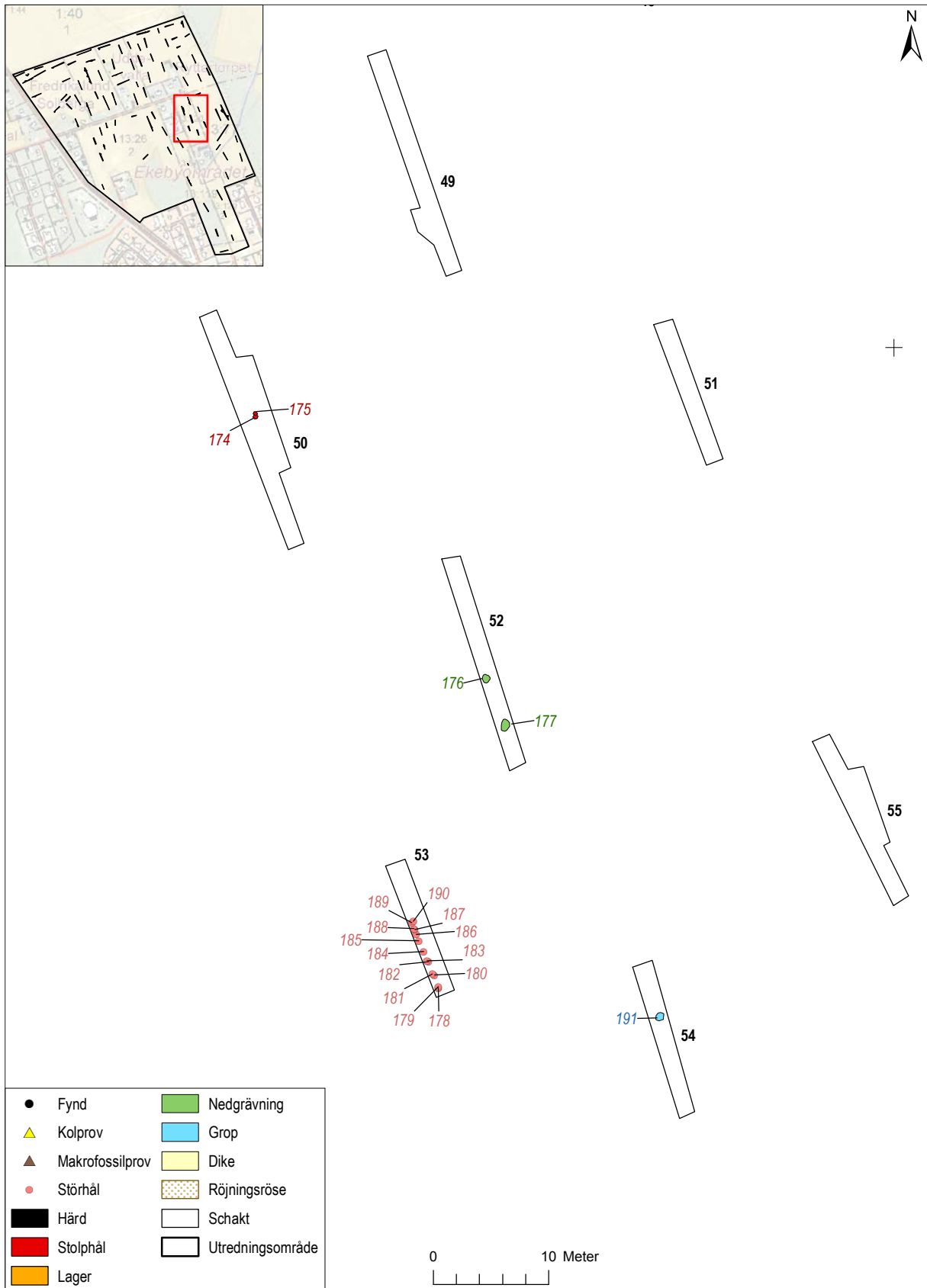
Detaljarta 8. Skala 1:500.

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

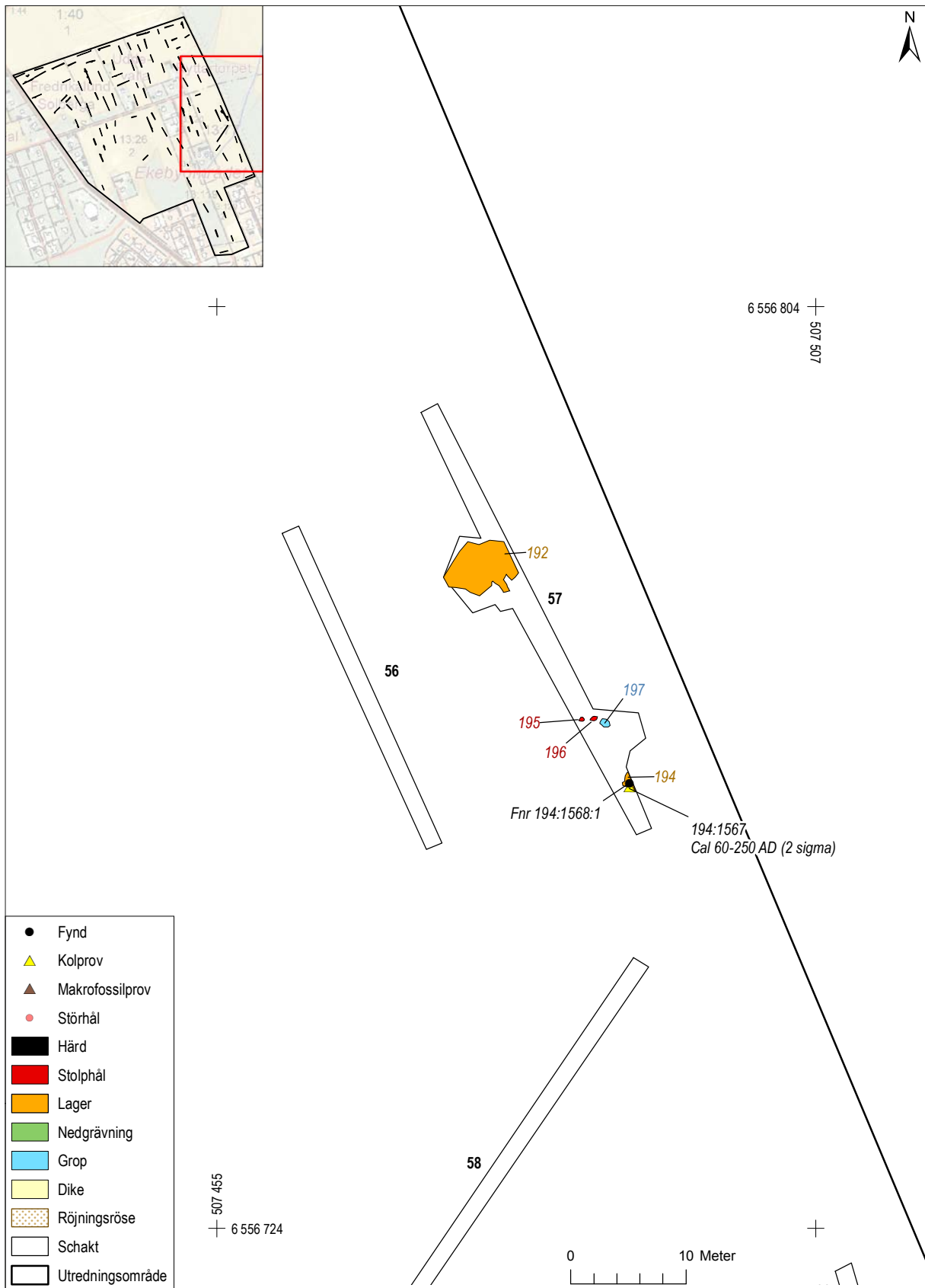
Detaljarta 9. Skala 1:500.

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

Detaljarta 10. Skala 1:500.

Bilaga 1. Detaljkartor, forts.

Detaljarta 11. Skala 1:500.

BILAGA 2. SCHAKTTABELL

Schakt	Kategori	Yta	Längd	Bredd	Djup	Beskrivning	Kontexter
1	Schakt utan indikation	56,50	29	1,5	0,30	Lagerföljd. 0,25 m tjock matjord (lerig gråbrun silt), underlag av ljusgul silt med inslag av järnoxidavfällningar, framförallt i Ö.	101–105
2	Schakt utan indikation	15,00	9,6	1,5	0,25	Lagerföljd. 0,2 m djup matjord. Underlag av ljusgul, silt med orange inslag.	
3	Schakt utan indikation	39,50	25	1,5	0,25	Lagerföljd. 0,2 m djup matjord. Underlag av ljusgul, silt med orange inslag.	
4	Schakt utan indikation	51,00	28	1,5	0,25	Lagerföljd. 0,2 m djup matjord. Underlag av ljusgul, silt med rostfärgade inslag, särskilt i S.	106–107
5	Schakt utan indikation	36,00	22	1,5	0,30	Lagerföljd. 0,25 m djup matjord (gråbrun lerig silt). Underlag av ljusgul silt med orangefärgade inslag.	110–111
6	Schakt utan indikation	61,50	32,5	1,5	0,30	Lagerföljd. 0,25 m djup matjord (gråbrun lerig silt). Underlag av ljusgul silt med orangefärgade inslag. De orangefärgade inslagen hade högst koncentration i mitten av schaktet.	109
7	Schakt utan indikation	52,50	33,5	1,5	0,30	Lagerföljd. 0,15 m djup matjord (lerig gråbrun silt). Underlag av flammig gråorange lera.	113
8	Schakt utan indikation	36,50	24,5	1,5	0,40	Lagerföljd. 0,3(i S)–0,2(i N) m djup matjord (gråbrun lerig silt). Underlag gråorange lera. Gråare i S, mer orange i N. Längst i N går ett moränstråk i Ö–V riktning.	
9	Schakt utan indikation	33,50	20,5	1,5	0,35	Lagerföljd. 0,25 m djup matjord (gråbrun lerig silt). Underlag av gul-, vit- och orangeflammig silt.	112
10	Schakt utan indikation	31,00	18,5	1,5	0,30	Lagerföljd. 0,25 m djup matjord (gråbrun lerig silt). Underlag av orange lera med grå inslag.	114
11	Schakt med indikation	106,50	41,5	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,2–0,3 m djup matjord (brungrå silt) med inslag av tegel. Underlag av grå lera i S, ett moränstråk (Ö–V riktning) med 0,05–0,1 m stora stenar i mellersta partiet och orangegrå lera i N.	115–126
12	Schakt utan indikation	56,50	32,5	1,5	0,55	Matjordslager 0,1–0,5 m. I botten ljus grusig silt. Stenfritt förutom i ett smalt stråk centralt i schaktet.	127–136
13	Schakt med indikation	39,00	22,5	1,5	0,50	Matjordslager 0,15–0,45 m. i botten ljus silt. I sv med delen av schaktet ett moränstråk.	137
14	Schakt utan indikation	43,00	23,5	1,5	0,35	Matjordslager 0,2–0,3 m. I botten gråbrun lera. fynd av 2 bitar rödgods i matjorden.	
15	Schakt utan indikation	62,50	37	1,5	0,40	Matjordslager 0,2–0,3 m. I botten gråbrun lera samt i SO delen av schaktet lerig gul silt. Längst i so en nedkastad del av ett avloppsrör.	138
16	Schakt utan indikation	48,50	30	1,5	0,45	Matjordslagret ca 0,2–0,35 m. I botten i N delen av schaktet gråbrun lera, vattenavsatt. Vatten tränger upp. I S delen gul silt.	
17	Schakt utan indikation	44,00	27,5	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,15 m djupt grusigt siltlager med recenta fynd, på 0,2 m djupt infiltrationskickt med brun lucker silt och lera. Underlag av brun silt med spräcklig blågrå lera.	
18	Schakt utan indikation	47,50	31	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,3 m matjord (brun lerig silt). Underlag av flammig orange siltig lera med inslag av grått, ljusare i Ö och mörkt i V (sannolikt vattenavsatt).	
19	Schakt utan indikation	46,00	27	1,5	0,50	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (lerig brun silt). Underlag av flammig, siltig orange, lera med grå inslag.	139
20	Schakt utan indikation	40,50	25,5	1,5	0,45	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (brun lerig silt). Underlag av orange siltig lera med stråk av blåare lera, ett möjligt dike (AD 1007).	
21	Schakt med indikation	13,00	6	1,5	0,55	Lagerföljd. Ca 0,3–0,35 m djup matjord (brun silt). Underlag av orange siltig lera.	140

Bilaga 2. Schakttabell, forts.

Schakt	Kategori	Yta	Längd	Bredd	Djup	Beskrivning	Kontexter
22	Schakt med indikation	54,00	20	1,5	0,40	Schakt med den V delen på moränkulle och Ö på åker. Lagerföljd. Ca 0,25–0,3 m djup matjord (brun silt). I botten av matjorden, på oränkulle återfanns fragment av träkol och bränd lera. Underlag av ljus stenig morän i V och orange siltig lera i Ö.	141–144
23	Schakt med indikation	37,00	17	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,25 m djup matjord (lerig brun silt). Underlag av siltig orange lera.	145
24	Schakt utan indikation	42,00	27	1,5	0,50	Matjordslager 0,2–0,4 m. I botten ljus lera.	146–149
25	Schakt utan indikation	19,00	12	1,5	0,45	Ploglager 0,35–0,4 m. I botten ljus lera.	
26	Schakt utan indikation	36,00	23,5	1,5	0,45	Ploglager 0,35–0,4 m. I botten ljus lera.	
27	Schakt utan indikation	39,00	25	1,5	0,45	Matjordslager 0,3–0,35 m. I botten ljus lera.	
28	Schakt utan indikation	46,00	28	1,5	0,40	Matjordslager 0,3 m. I botten ljus lera.	
29	Schakt utan indikation	26,50	17	1,5	0,40	Matjordslager 0,3. I botten ljus lera förutom icentrat i schaktet där det går ett stråk med ljus silt. Längst i N vattenavsatt och sumpigt.	
30	Schakt utan indikation	29,00	17	1,5	0,40	Matjordslager 0,3 m. I botten grå lera.	
31	Schakt utan indikation	58,00	33	1,5	0,35	Matjordslager 0,3 m. I botten i Ö halvan grusig silt, i V halvan mörk lera med vattenavsatta sumpiga partier.	150–151
32	Schakt utan indikation	36,00	23,5	1,5	0,45	Matjordslager 0,2–0,4 m. I botten ljus lera.	
33	Schakt utan indikation	30,50	18,5	1,5	0,30	Matjordslager 0,2 m. I botten ljus lera.	
34	Schakt utan indikation	35,00	23	1,5	0,45	Matjordslager 0,2–0,4 m. I botten ljus lera utom längst i S där det är ljus grusig silt med inslag av sten. Invid ett av de diken som löper genom schaktet (1023) fanns en stor kolfläck. Denna ligger dock på diket och togs därför inte in.	
35	Schakt utan indikation	28,00	19	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,35 m djup matjord (lerig brun silt). Underlag av siltig lera med mörkgrå stråk, bivaxkasmönster.	
36	Schakt utan indikation	17,00	11	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord (brun lerig silt). Underlag av roströd lera.	
37	Schakt utan indikation	35,50	23	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord i V och ca 0,2 i Ö. Underlag av orangegrå, flammig siltig lera i V, ljus sandig lera längst i Ö.	153–159
38	Schakt utan indikation	32,00	16	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,25–0,3 m djup matjord. Underlag av gråorangepräcklig siltig lera.	160–161
39	Schakt utan indikation	21,50	13	1,5	0,30	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord. Underlag av orange siltig lera i V och/eller grå siltig lera i Ö.	162
40	Schakt utan indikation	18,50	9,5	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,2–0,25 m djup matjord. Underlag av orange siltig lera.	
41	Schakt utan indikation	15,00	40,5	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,2–0,25 m djup matjord. Underlag av orangegrå flammig siltig lera.	
42	Schakt utan indikation	67,00	18	1,5	0,30	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord. Underlag av gråorange-flammig siltig lera i N och S samt ett ca 5 m brett stenfyllt moränstråk i mitten till N delen av schaktet.	163–167
43	Schakt utan indikation	28,50	22	1,5	0,30	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord. Underlag av orangegrå flammig, siltig lera i N, stenig morän i S.	168–173
44	Schakt utan indikation	36,00	23,5	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,25 m djup matjord. Underlag av grå siltig lera med inslag av orange.	
45	Schakt utan indikation	37,00	20	1,5	0,30	Matjordslager ca 0,2–0,25 m. I botten ljus lera.	
46	Schakt utan indikation	31,50	19	1,5	0,40	Matjordslager ca 0,3 m. I botten ljus lera delvis mörkfärgat av vattenavsatt material.	
47	Schakt utan indikation	29,00	12	1,5	0,30	Matjordslager ca 0,2 m. I botten ljus lera delvis mörkfärgat av vattenavsatt material.	

Bilaga 2. Schakttabell, forts.

Schakt	Kategori	Yta	Längd	Bredd	Djup	Beskrivning	Kontexter
48	Schakt utan indikation	18,50	20	1,5	0,35	Matjordslager ca 0,2 m. I botten ljus lera.	
49	Schakt utan indikation	35,50	21,5	1,5	0,30	Matjordslager ca 0,2 m. I botten ljus lera.	
50	Schakt utan indikation	48,50	13	1,5	0,30	Matjordslager 0,2 m. I botten ljus lera.	174–175
51	Schakt utan indikation	21,00	19	1,5	0,35	Matjordslager ca 0,15–0,2 m. I botten ljus lera.	
52	Schakt utan indikation	30,00	12	1,5	0,40	Matjordslager 0,25 m. I botten ljus, något siltig, lera.	176–177
53	Schakt utan indikation	21,00	13,5	1,5	0,40	Matjordslager 0,25 m. I botten ljus lera.	178–190
54	Schakt utan indikation	22,00	15,5	1,5	0,30	Matjordslager 0,25 m. I botten ljus lera, i N ljus silt.	191
55	Schakt utan indikation	32,00	30	1,5	0,35	Matjordslager 0,2 m. I botten ljus lera med partier med mörkt vattenavsatt material.	
56	Schakt utan indikation	46,00	41	1,5	0,40	Schakt över svag förhöjning. Matjordslager 0,2 m. I botten av schaktet på krönet ett moränstråk, N och S. Som detta ljus lera, längst i n och s partier med mörkt vattenavsatt material.	
57	Schakt med indikation	114,00	47	1,5	0,30	Schakt över förhöjning i åkermark. Matjordslager 0,3 i N och S, på krönet 0,15 m. I botten över krönet ett moränstråk, ljus silt N och S om detta. I schaktets N och S ändrar ljus lera.	192–197
58	Schakt utan indikation	67,50	15,5	1,5	0,30	Schakt längs med förhöjning i åker. Matjordslager 0,15–0,2 m. I botten ljus lera förutom ett moränstråk i sv änden.	
59	Schakt utan indikation	22,00	27,5	1,5	0,35	Schakt på mindre förhöjning i åker. Matjordslager 0,3–0,35 m. I botten ljus lera.	193
60	Schakt utan indikation	41,50	19	1,5	0,30	Schakt i åkermark. Matjordslager 0,15m. I botten ljus lera. Tydliga plogspår (gäller alla schakt med tunt matjordstäckte).	
61	Schakt utan indikation	30,50	4,5	1,5	0,25	Schakt i åkermark. Matjordslager 0,15–0,2 m. I botten ljus siltig lera, i s moränsten.	
62	Schakt utan indikation	6,50	23,5	1,5	0,35	Litet schakt i åkermark. matjordslager 0,25 m. I botten ljus lera. Schaktningen avbröts på platsen eftersom markägare meddelade att ytan efter omförhandling numera ingår i hans tomt.	
63	Schakt utan indikation	43,00	23	1,5	0,35	Schakt över mindre förhöjning. I botten av schaktet i N ljus siltig lera, i s halvan morän.	198
64	Schakt utan indikation	32,50	17,5	1,5	0,40	Schakt i åkermark. Matjordslager 0,15 m. I botten ljus lera	
65	Schakt utan indikation	25,50	15	1,5	0,30	Schakt i åkermark. Matjordslager 0,1–0,15 m. I botten ljus siltig lera.	
66	Schakt utan indikation	23,50	20	1,5	0,25	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord (mörkbrungrå lerig silt). Underlag av orange lera med blågrå områden (förmodligen vattenavsatt).	
67	Schakt utan indikation	29,50	18,5	1,5	0,45	Lagerföljd. Ca 0,3m djup matjord (mörkbrungrå lerig silt). Underlag av orange lera i N och blå lera med sandinslag i S.	
68	Schakt utan indikation	25,50	21	1,5	0,45	Lagerföljd. Ca 0,4 m djup matjord (mörkbrungrå lerig silt). Underlag av orange lera med ljusa sandinslag.	199–201
69	Schakt utan indikation	32,50	18,5	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orangrälara.	
70	Schakt utan indikation	26,50	26,5	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (mörkbrungrå lerig silt). Underlag av sandig ljusblå lera.	
71	Schakt utan indikation	41,00	14,5	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av gul lera.	
72	Schakt utan indikation	23,50	13,5	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av gul lera med inslag av sand och småsten i S.	
73	Schakt utan indikation	20,00	19,5	1,5	0,25	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av gråorange lera.	

Bilaga 2. Schakttabell, forts.

Schakt	Kategori	Yta	Längd	Bredd	Djup	Beskrivning	Kontexter
74	Schakt utan indikation	29,00	23	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av gråorange lera.	
75	Schakt utan indikation	33,00	16,5	1,5	0,23	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera.	
76	Schakt utan indikation	25,50	38	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera.	
77	Schakt utan indikation	66,50	18	1,5	0,40	Schakt på förhöjning i åkermark. Matjordslager 0,2–0,25 m. I botten ljus lera. Centralt i schaktet ett mindre moränstråk.	
78	Schakt utan indikation	31,50	12	1,5	0,40	Schakt på förhöjning i åkermark. Matjordslager 0,25 m. I botten silt med moränsten.	
79	Schakt utan indikation	17,50	20	1,5	0,35	Matjordslager ca 0,3–0,4 m. I botten ljus lera, fläckvis vattenavsatta mörka partier.	
80	Schakt utan indikation	30,00	12	1,5	0,30	Schakt i hagmark. Matjordslager 0,15–0,25 m. I botten ljus silt med moränsten, i s lera.	202
81	Schakt utan indikation	20,50	13	1,5	0,40	Schakt i hagmark. Matjordslager 0,20–0,30 m. I botten ljus silt med moränsten.	203
82	Schakt utan indikation	21,00	13	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,3 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera.	
83	Schakt utan indikation	25,50	19,5	1,5	0,30	Lagerföljd. Ca 0,15(i S)–0,25 (i N) djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera och morän längst i S.	
84	Schakt utan indikation	30,00	19	1,5	0,45	Lagerföljd. Ca 0,25 (i S)–0,35 (i N) djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera N och och ljus lera i S.	
85	Schakt utan indikation	19,50	12	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,35 djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orangegrå lera.	
86	Schakt utan indikation	31,50	20	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord (gråbrun lerig silt). Underlag av orange lera i N och S med ett ca 5 m brett moränstråk 2 m från schaktets N kant.	204
87	Schakt utan indikation	24,00	16	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,30 djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera och morän i den nordligaste metern av schaktet.	
88	Schakt utan indikation	36,50	20	1,5	0,30	Lagerföljd. Ca 0,20 djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera.	205
89	Schakt utan indikation	45,00	28	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,20–0,3 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orangegul lera i SO och längst i NV, morän i mitten.	206–207
90	Schakt med indikation	27,00	16,5	1,5	0,45	Lagerföljd. Ca 0,35 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera ed gråblå stråk.	208
91	Schakt utan indikation	26,50	17,5	1,5	0,30	Lagerföljd. Ca 0,2 djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av morän.	
92	Schakt utan indikation	31,00	18,5	1,5	0,50	Lagerföljd. Ca 0,45 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera med gråa områden.	
93	Schakt utan indikation	35,00	20	1,5	0,45	Lagerföljd. Ca 0,35 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange lera.	
94	Schakt utan indikation	32,00	20	1,5	0,35	Lagerföljd. Ca 0,25 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange sandig lera.	
95	Schakt utan indikation	38,00	24	1,5	0,40	Lagerföljd. Ca 0,2 m djup matjord (brungrå lerig silt). Underlag av orange sandig lera	209

BILAGA 3. ANLÄGGNINGSTABELL

Kontext nr.	Typ	Längd och bredd/ diameter (m)	Djup	Beskrivning	Schakt
101	Stolphål	0,35	0,07	Rundat stolphål. Det hade med sidor med jämn lutning och plan botten.	1
102	Störhål	0,06	0,10	Runt störhål. Det låg invid 101 med vertikala sidor och spetsig botten.	1
103	Brandlager	1,4x1,3		Lagret hade en antydan till hästskoform, med öppning i S. Branden hade påverkat underlaget så att omkringliggande silt hade blivit järnoxidfärgat. I N var lagret bitvis innefattat av en ca 0,05 m bred träkolsstrimma. Lagret innehöll bränd lera.	1
104	Lager	1,1x0,6		Lager med träkolsfragment. Lagret bestod till största del av matjord men hade tydliga inslag av mörkare silt och innehöll enstaka träkolsfragment. På vissa ställen var det omgivet av stenar (ca 0,07 m i diameter).	1
105	Störhål	0,06	0,07	Runt störhål. Det hade sidor med jämn lutning och rund botten.	1
106	Lager	4,6x1,4	0,01	Lager med kolfragment. Lagret hade samma innehåll som ploglagret men med enstaka små kolbitar. Det förekom fläckvis inom den inmätta ytan.	4
107	Lager	2,8x1,5	0,01	Lager med kolfragment. Lagret hade samma innehåll som ploglagret men med enstaka små kolbitar. Det förekom fläckvis inom den inmätta ytan. Lagret kan vara resterna av samma kontext som KL 110.	4
108	Röjningsröse	7x6,4		Odlingsröse.	4
109	Stolphål	0,35	0,17	Stolphål. Fint i plan och profil.	6
110	Lager	9,2x1,4		Lager med kolfragment. Lagret hade samma innehåll som ploglagret men med enstaka små kolbitar. Det förekom fläckvis inom den inmätta ytan. Lagret kan vara resterna av samma kontext som KL 107.	5
111	Grop	1x0,6		Oregelbunden grop med tegel/br lera i ytan. Den hade fyllning av gråbrun matjordliknande lite grusig silt.	5
112	Stolphål	0,26		Runt stolphål med matjord som fyllning.	9
113	Grop	2,7x1,2		Grop fylld med stenar (rundade, ca 0,07–0,2 m i diameter).	7
114	Grop	0,55x0,3	0,10	Oval grop med vertikal sidor och rund botten.	10
115	Grop	3x1,3		Oval grop. Fyllningen liknade matjordens men innehåller även träkol och bränd lera.	11
116	Grop	0,23	0,17	Rundad grop. Den hade vertikala sidor och plan botten. Fyllningen liknade matjorden och innehöll bränd lera och träkol.	11
117	Grop	0,32		Rundad grop. Fyllningen liknade matjorden.	11
118	Avfallsgrop	0,63x0,36		Oval grop. Fyllningen liknade matjorden och innehöll träkol och koncentrationer av bränd lera.	11
119	Lager	0,90x0,40		Brunt siltlager med träkol	11
120	Dike	1,50x0,40		Fyllningen liknade matjorden.	11
121	Stolphål	0,17		Runt stolphål. Det återfanns i par med BS 122, bredvid ett annat stolphålspar, BS 123–124. Stolphålet framstod som en del av en gårdsgård	11
122	Stolphål	0,21		Runt stolphål. Det återfanns i par med BS 121, bredvid ett annat stolphålspar, BS 123–124. Stolphålet framstod som en del av en gårdsgård	11
123	Stolphål	0,20		Runt stolphål. Det återfanns i par med BS 124, bredvid ett annat stolphålspar, BS 121–122. Stolphålen framstod som en del av en gårdsgård.	11
124	Stolphål	0,21		Runt stolphål. Det återfanns i par med BS 123 bredvid ett annat stolphålspar, BS 121–122. Stolphålen framstod som en del av en gårdsgård.	11
125	Grop	0,84x0,56		Gropen var äggformad och hade en fyllning som liknade matjorden.	11
126	Lager	7,1x4,1		Stort mörkt lager. Lagret tycktes fortsätta utanför schaktet i NV riktning. Det var stort i plan men mycket tunt.	11
127	Lager	1,00x0,50		Matjordslik lagerrest med enstaka kolbitar. Lagret var tunt.	12
128	Störhål	0,16		Runt störhål.	12
129	Störhål	0,13		Runt störhål.	12
130	Störhål	0,13		Runt störhål.	12
131	Störhål	0,11		Runt störhål.	12

Bilaga 3. Anläggningstabell, forts.

Kontext nr.	Typ	Längd och bredd/ diameter (m)	Djup	Beskrivning	Schakt
132	Störhål	0,11		Runt störhål.	12
133	Störhål	0,13		Runt störhål.	12
134	Störhål	0,14		Runt störhål.	12
135	Grop	0,32		Oval grop med matjordsliknande innehåll.	12
136	Lager	5,6x2,4	0,02	Tunt lager med kol och tegelbitar.	12
137	Härd	0,46		Möjlig härdbotten. Kan utgöra en lagerrest liknande t ex KL 136 men denna innehöll mer kol och hade en fin avgränsad form. Liten grop med tre skarpkantade stenar. Fynd av en bit rödgods.	13
138	Grop	0,83x0,68		Gropen hade en fyllning av gråbrun lera med kolstänk.	16
139	Vattenavsatt lager med träkol	8,5x2		Trots att lagret innehöll små mängder träkol är det sannolikt att det är naturligt vattenavsatt och att träkolsbitarna deponerats där av en naturlig process.	19
140	Avfallsgrop	2,7x2,6		Rundad grop. Den innehöll brungrå lerig silt med inslag av ljus sand, tegel och kalk. Den innehöll också genomskinligt glas, en tunn spik och ett metalbeslag.	21
141	Grop	55,00x55,00		Grop. Fyllningen bestod av ljusbrun lera med inslag av träkol.	22
142	Dike	1,50x0,75		Dike. Fyllningen bestod av ljusbrun silt.	22
143	Grop	0,45	0,05	Grop. Fyllningen bestod av ljusbrun silt med inslag av kol och en bit bränd lera.	22
144	Stolphål	0,16	0,12	Fyrkantigt stolphål. Fyllning bestod av ljusbrun silt med inslag av träkolsfragment. Profilen visar att stolpen omgavs av en stolpgrop, ca 0,5 m i diameter och ca 0,05 m djup. Eftersom botten visade sig vara så tunn är det sannolikt inte ett stolphål. Biten bränd lera indikerar dock att den kan ha skapats medvetet, snarare än genom ett stenlyft.	22
145	Stolphål	0,30		Rundat stolphål. Fyllningen bestod av mörk blågrå siltig lera.	23
146	Störhål	0,17	0,07	Runt störhål. Ligger tillsammans med 147 och 148. Alla är lika stora och båda de undersökta (146 och 147) är ganska grunda.	24
147	Störhål	0,18	0,07	Runt störhål. Ligger tillsammans med 146 och 148. Alla är lika stora och båda de undersökta (146 och 147) är ganska grunda.	24
148	Störhål	0,16	0,07	Runt störhål. Ligger tillsammans med 146 och 147. Alla är lika stora och båda de undersökta (146 och 147) är ganska grunda.	24
149	Störhål	0,14		Runt störhål.	24
150	Stolphål			Utgår.	31
151	Stolphål			Utgår.	31
152	Röjningsröse	6,00		Röjningsten på vardera sida om ett stort markfast block. Stenarna var mellan ca 0,15 och 1,0 m i diameter varav de flesta runt 0,2–0,3 m i diameter. Röset omgärdades av ett dräneringsdike. Jorden i diket hade skottats upp längs rösets kant. Röset saknade tydliga gravindikationer men läget nära anläggningarna i schakt 37 och 38 gör den ändå intressant.	
153	Lager	0,70		Kulturlagerrest. Lerigt siltlager med träkol. Lagret låg i ett komplex av anläggningar (KL 153, KN 154, KL 155–157).	37
154	Nedgrävning	2,40x0,70		Stor nedgrävning. Kontexten tycktes skära KL 155. Den hade en fyllning av brun lerig silt som saknade matjordens gråa ton och verkade mer vattenfylld. Dessutom hade den inslag av träkol.	37
155	Lager	1,80x0,40		Kulturlagerrest. Lerigt siltlager med träkol. Lagret låg i ett komplex av anläggningar (KL 153, KN 154, KL 155–157).	37
156	Lager	1,40x0,70		Kulturlagerrest. Lerigt siltlager med träkol. Lagret låg i ett komplex av anläggningar (KL 153, KN 154, KL 155–157).	37
157	Lager	1,40x0,90		Kulturlagerrest. Lerigt siltlager med träkol. Lagret låg i ett komplex av anläggningar (KL 153, KN 154, KL 155–157).	37
158	Lager	1,05x0,70		Kulturlagerrest. Lerigt siltlager med träkol.	37
159	Störhål	0,10		Störhålet var fyllt med träkol.	37
160	Lager	1,20x0,50		Kulturlagerrest. Lerigt siltlager med träkol.	38

Bilaga 3. Anläggningstabell, forts.

Kontext nr.	Typ	Längd och bredd/ diameter (m)	Djup	Beskrivning	Schakt
161	U-formad ränna	2,3x2,1		U-formad ränna i lerjord. På ca 0,7 m av den V delen av kontexten var nedgrävning bredare (ca 0,6 m). I Ö var också nedgrävningen relativt tydlig (ca 0,1 m i bredd), medan den var otydlig i S och N. Fyllningen bestod av mörkbrun till svart, lucker silt med organiskt förmultnat material och inslag av träkol.	38
162	Stolphål	0,65x0,45		Stolphål med stolprest. Fyllning av brunrå silt. Två synliga stenar (0,17 i diameter och 0,25x0,15x0,1). En sten drogs med vid avbaningen. Rest av en ca 0,1 m i diameter stor stolpe i mitten.	39
163	Lager	1,50x1,10		Kulturlagerrest med relativt mycket träkol.	42
164	Grop	1,60x0,90		Grop med bränd lera. Fyllningen bestod av brun, lerig silt. Ett obränt ben och bränd lera påträffades.	42
165	Brandlager	0,80x0,40		Kulturlagerrest med relativt mycket träkol.	42
166	Avfallsgrop	1,00		Avfallsgrop med fajans. Gropen var fylld med lucker brun silt, trärester och stenar. Ett fragment fajans och en tjock brun glasskäva påträffades. Gropen var omgiven av kulturlagerrester som tycktes ha spridits från gropen genom plogning.	42
167	Avfallsgrop	0,90		Gropen var fylld med brun lerig silt. Den innehöll en relativt stor mängd slagg och en tunn glasskäva.	42
168	Störhål	0,07		Rundat störhål. Fyllning av brun till mörkbrun silt.	43
169	Störhål	0,10		Rundat störhål. Fyllning av brun till mörkbrun silt.	43
170	Brandlager	0,30x0,10		Träkolsfläck vid stolphål 173. Hade liknande form och samma innehåll som KL 171.	43
171	Brandlager	0,30x0,10		Träkolsfläck vid stolphål 173. Hade liknande form och samma innehåll som KL 170.	43
172	Störhål	0,09		Runt störhål. Fyllningen bestod av brunrå silt.	43
173	Stolphål	0,50	0,18	Stolphål. Fyllningen bestod av brunrå silt och innehöll träkolsfragment och bränd lera. Nedgrävningen hade en jämn lutning i S och en vertikal i N.	43
174	Stolphål	0,26x0,21	0,06	Stolphålsbotten. Den hade sidor med jämn lutning och en plan botten.	50
175	Stolphål	0,16		Runt litet stolphål.	50
176	Nedgrävning	0,72		Grop med gråbrun fyllning. Den innehöll kol och enstaka mindre stenar i ytan.	52
177	Nedgrävning	1,04x0,72		Grop med mörkt gråbrun fyllning med kol i ytan.	52
178	Störhål	0,07		Runt störhål i störrad.	53
179	Störhål	0,07		Runt störhål i störrad.	53
180	Störhål	0,06		Runt störhål i störrad.	53
181	Störhål	0,06		Runt störhål i störrad.	53
182	Störhål	0,08		Runt störhål i störrad.	53
183	Störhål	0,06		Runt störhål i störrad.	53
184	Störhål	0,07		Runt störhål i störrad.	53
185	Störhål	0,08		Runt störhål i störrad.	53
186	Störhål	0,07		Runt störhål i störrad.	53
187	Störhål	0,08		Runt störhål i störrad.	53
188	Störhål	0,08		Runt störhål i störrad. Innehöll rest av trästör.	53
189	Störhål	0,07		Runt störhål i störrad.	53
190	Störhål	0,04		Runt störhål i störrad.	53
191	Grop	0,74x0,67		Oregelbundet formad grop med matjordliknande fyllning samt enstaka småstenar i ytan. En mindre kolfleck i N.	54
192	Lager	5,8x5,3		Större kollager på förhöjning i åker. Tegel och trä i lagret.	57
193	Lager	2,5x1		Kulturlager, ej avgränsat. Lik matjordslagret men innehåller kol. det stenfyllda diket ad 1037 nedgrävt genom lagret.	57

Bilaga 3. Anläggningstabell, forts.

Kontext nr.	Typ	Längd och bredd/ diameter (m)	Djup	Beskrivning	Schakt
194	Lager	1,45x0,65		Matjordsliknande kulturlagerrest med kol och små fragent av bränd lera. Tunn. Fynd av en bit flinta i ytan. Ej avgränsad i o.	57
195	Stolphål	0,27	0,10	Stolphål. Fyllning av ljusbrun lite lerig jord. Br lera i fyllningen.	57
196	Stolphål	0,30	0,16	Stolphål. Något oregelbundet där den v sidan sluttar mer än den ö.stenig omgivning men lite för ok för att vara stenlyft.	57
197	Grop	0,97x0,65		Grop med matjordslik fyllning och sten i ytan. Inget kol.	57
198	Lager	3,3x1,5		Kulturlager. Fyllning av gråbrun silt med kolfragment. Ligger ganska lågt i sänka, naturligt? Möjligen har kolet sköljts ner och samlats i ficka.	63
199	Störhål	0,05		Runt störhål.	68
200	Störhål	0,08		Runt störhål.	68
201	Störhål	0,05		Runt störhål.	68
202	Lager	4,2x1,5, 7,4x1,5		Tunt kulturlager med kolfragment. En hel del kolbitar men inget mer. Mkt tegel i matjorden.	80
203	Lager	2x1		Kulturlagerrest med träkolsfragment.	81
204	Stolphål	0,80	0,35	Fyrkantigt stolphål. Fyllningen bestod av matjord, enstaka lerinslag och träkolsfragment. Det framkom två jämföremål (en spik och ett bladliknande fragment). Bredden var ca 0,8 vid framtagningen men utifrån profilen framstod den snarare som ca 0,45–0,5 m.	86
205	Grop	1,30x1,00		Grop med takpannefragment.	88
206	Lager	2,90x1,10		Lerigt kulturlager med träkol. Innehöll takpannefragment.	89
207	Lager	1,50x1,30		Lerigt kulturlager. Innehöll större träkolsfragment och en förkolnad kvist.	89
208	Härd	0,90		Rund härd. Härden innehöll siltig lera, svartgrå i mitten och vitgrå runtom. Stenarna (rundade och ca 0,1 m i diameter var samlade på en yta ca 0,3 m i diameter i härdens mitt/NO del.	90
209	Brunns- nedgrävning	2,4x2,1		Rundad nedgrävning. Fyllningen bestod av matjord. Det framkom ett fragment flintgods. Diametern var ca 2,3 m i ytterkant.	95

BILAGA 4. FYNDTABELL

Kontext	Fynd Nr.	Material	Kategori	Antal	Kärl	Vikt	Anmärkning
194	194:1568:1	Fiinta	Avslag, eller skadat föremål	1			Hade en antydan till tvärspets och en slagbula.

BILAGA 5. ¹⁴C-ANALYS

INTERNATIONAL CHEMICAL ANALYSIS INC.

Summary of Ages

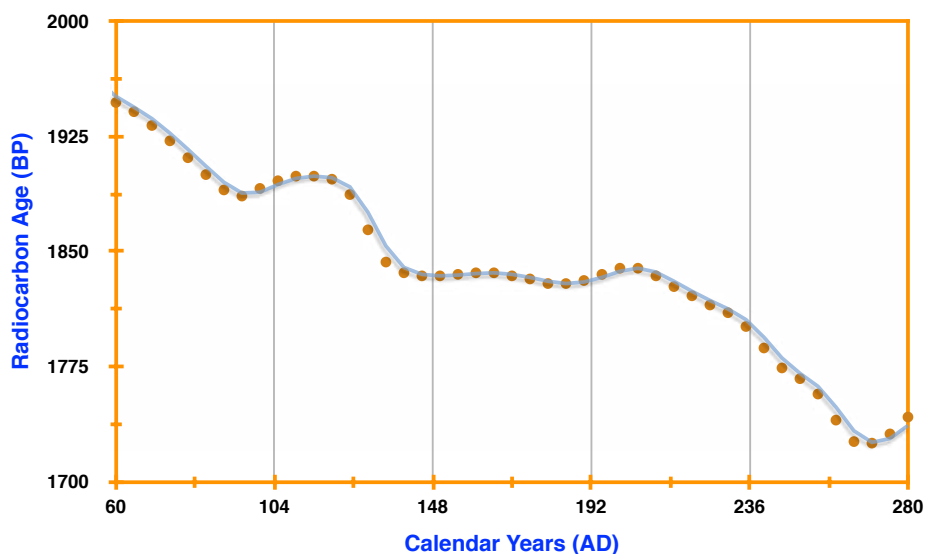
ICA ID	Submitter ID	Material Type	Pretreatment	Conventional Age	Calibrated Age
15W/0651	194;1567	Wood	AAA	1850 +/- 40 BP	Cal 60-250 AD
15W/0652	155;1012	Wood	AAA	280 +/- 40 BP	Cal 1480-1670 AD (91.0%) Cal 1780-1800 AD (4.4%)
15W/0653	161;1074	Wood	AAA	430 +/- 40 BP	Cal 1320-1350 AD (2.6%) Cal 1390-1480 AD (92.8%)
15W/0654	208;1963	Wood	AAA	530 +/- 40 BP	Cal 1310-1360 AD (29.4%) Cal 1380-1450 AD (66.0%)

- Calibrated ages are attained using INTCAL13: **IntCal13 and Marine13 Radiocarbon Age Calibration Curves 0–50,000 Years cal BP.** *Paula J Reimer, Edouard Bard, Alex Bayliss, J Warren Beck, Paul G Blackwell, Christopher Bronk Ramsey, Caitlin E Buck, Hai Cheng, R Lawrence Edwards, Michael Friedrich, Pieter M Grootes, Thomas P Guilderson, Hafliði Hafliðason, Irka Hajdas, Christine Hatté, Timothy J Heaton, Dirk L Hoffmann, Alan G Hogg, Konrad A Hughen, K Felix Kaiser, Bernd Kromer, Sturt W Manning, Mu Niu, Ron W Reimer, David A Richards, E Marian Scott, John R Southon, Richard A Staff, Christian S M Turney, Johannes van der Plicht. Radiocarbon 55(4), Pages 1869-1887.*
- Unless otherwise stated, 2 sigma calibration (95% probability) is used.
- Conventional ages are given in BP (BP=Before Present, 1950 AD), and have been corrected for fractionation using the delta C13.

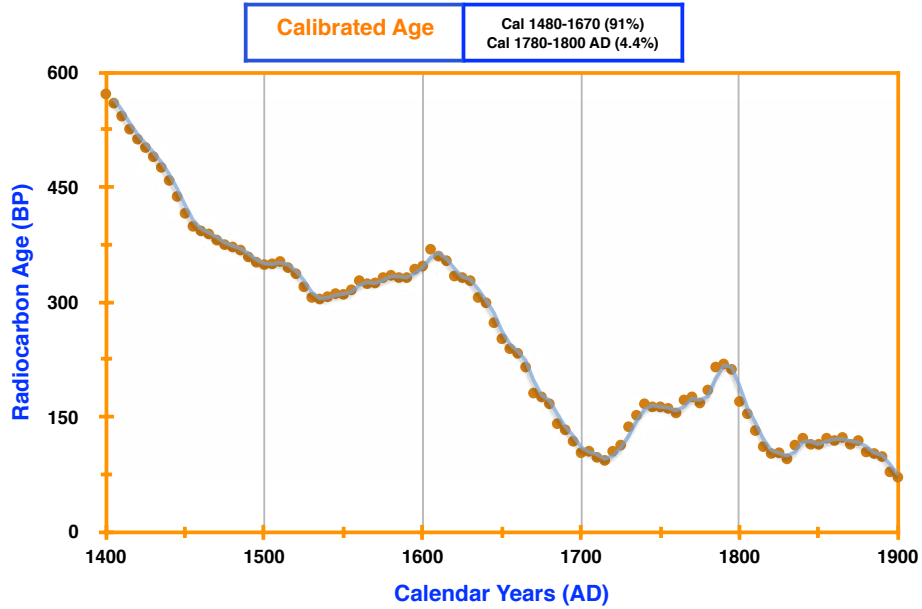
Sample Report

Date Received	June 22nd, 2015	Material Type	Wood
Date Reported	July 7th, 2015	Pre-treatment	AAA
ICA ID	15W/0651	C13/C12	-20.0 o/oo
Submitter ID	194;1567	Conventional Age	1850 +/- 40 BP

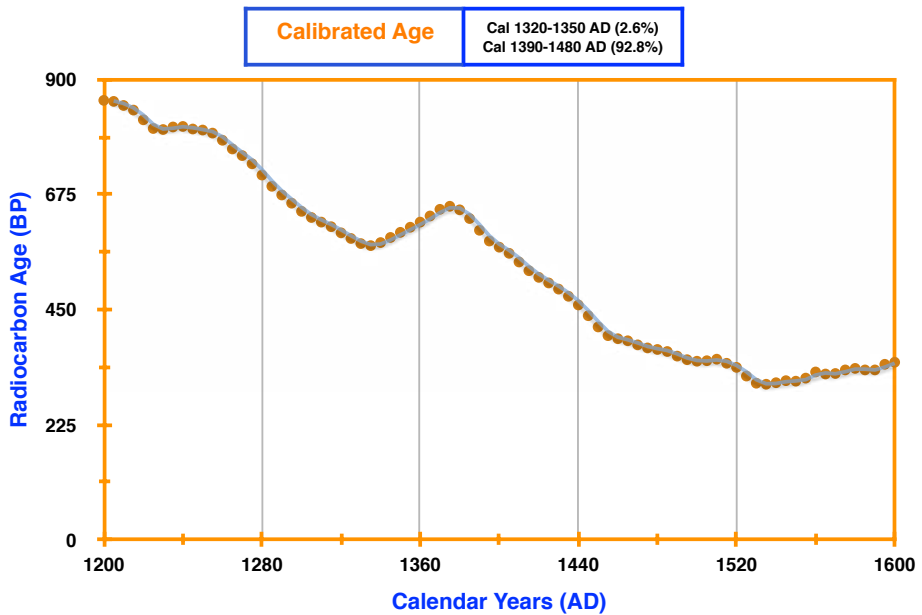
Calibrated Age	Cal 60-250 AD
-----------------------	---------------

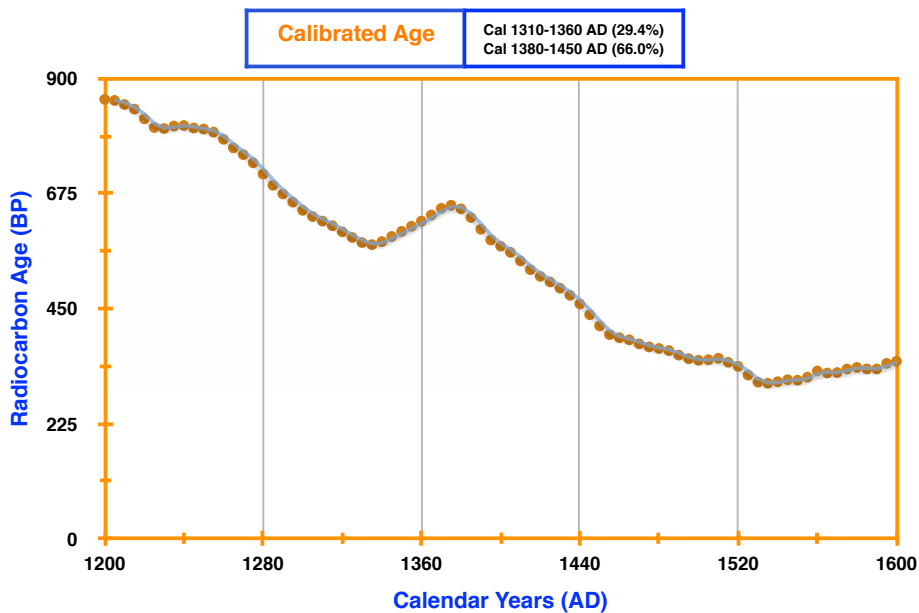
Date Received	June 22nd, 2015	Material Type	Wood
Date Reported	July 7th, 2015	Pre-treatment	AAA
ICA ID	15W/0652	C13/C12	-24.1 o/oo
Submitter ID	155;1012	Conventional Age	280 +/- 40 BP

Date Received	June 22nd, 2015	Material Type	Wood
Date Reported	July 7th, 2015	Pre-treatment	AAA
ICA ID	15W/0653	C13/C12	-26.4 o/oo
Submitter ID	161;1074	Conventional Age	430 +/- 40 BP

Date Received	June 22nd, 2015	Material Type	Wood
Date Reported	July 7th, 2015	Pre-treatment	AAA
ICA ID	15W/0654	C13/C12	-11.0 o/oo
Submitter ID	208;1963	Conventional Age	530 +/- 40 BP

QC Report

Date Submitted	June 22nd, 2015	Date Reported	July 7th, 2015
QC 1 Sample ID	IAEA C7	QC 2 Sample ID	IAEA C8
QC Expected Value	49.35 +/- 0.50 pMC	QC Expected Value	15.05 +/- 0.20 pMC
QC Measured Value	49.80 +/- 0.30 pMC	QC Measured Value	15.20 +/- 0.10 pMC
Pass?	YES	Pass?	YES

- pMC = Percent Modern Carbon.
- IAEA = International Atomic Energy Agency.

BILAGA 6. MAKROFOSSILANALYS

Sammanlagt undersöktes 4 jordprov på växtmakro-fossil. Proverna vattensållades och det använda sållet hade en maskstorlek av 0,2 mm.

Resultat

PM 161:1072 U-formad ränna

Provet innehöll nästan uteslutade små oförkolnade trärester och lite träkol.

PM 155:1013 Mörkt lager i närheten av u-formad ränna

Provet innehöll relativt gott om förkolnade granbarr och oförkolnade frö av ett par vickerarter. De förkolnade granbarren och fröna kan inte vara samtida utan material av olika ålder har uppenbarligen blandats samman. Vicker är ett- eller fleråriga vanligen klängande ört som förekommer i flera olika miljöer från skogsmark till åkermark. Flera arter uppträder i människans närhet på ruderatmark och i odling.

PM107:162 Kulturlagerrest

Provet innehöll rikligt med träkol. Ingen växtmakro-fossil påträffades förutom träkol. Sammansättningen av jordprovet tyder snarare på brandlager än kulturlager.

PM 202:1804 Kulturlagerrest

I provet fanns bara små fragment av träkol.

Rapporter från Arkeologikonsult 2015:2892